

IMANTS ZIEDONIS

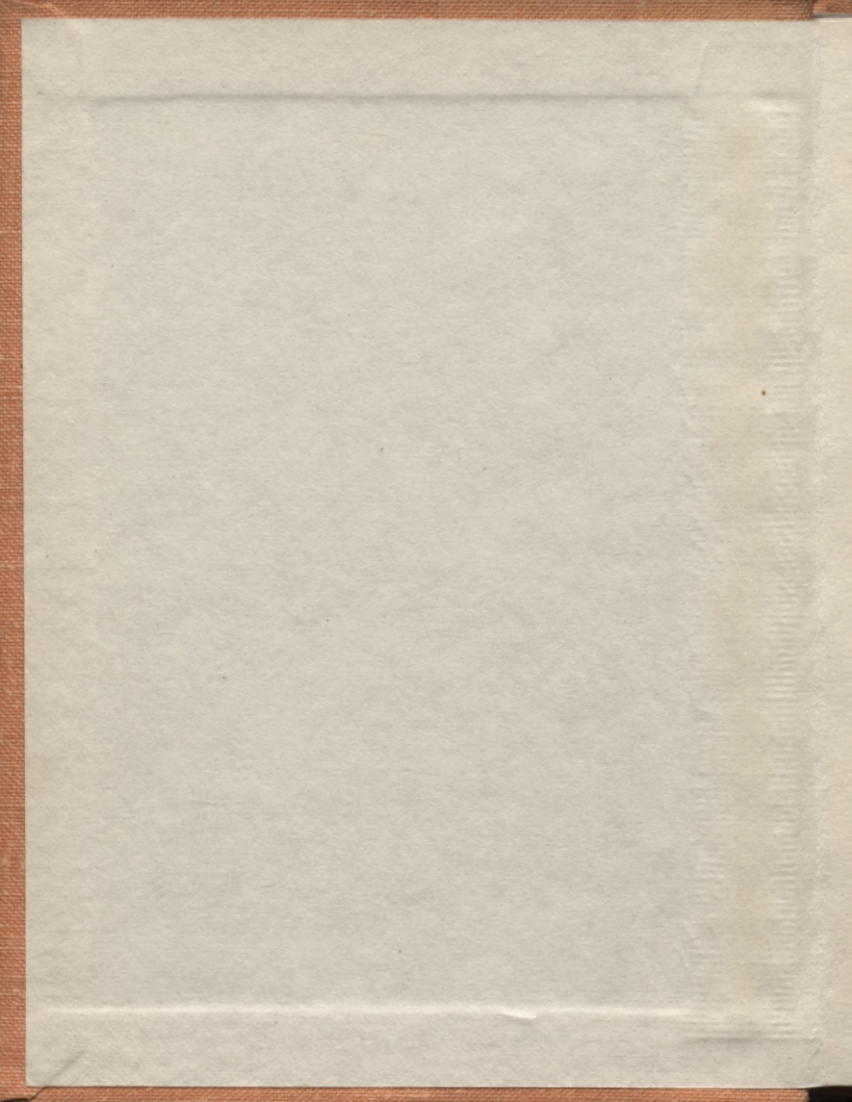
Epifānijas

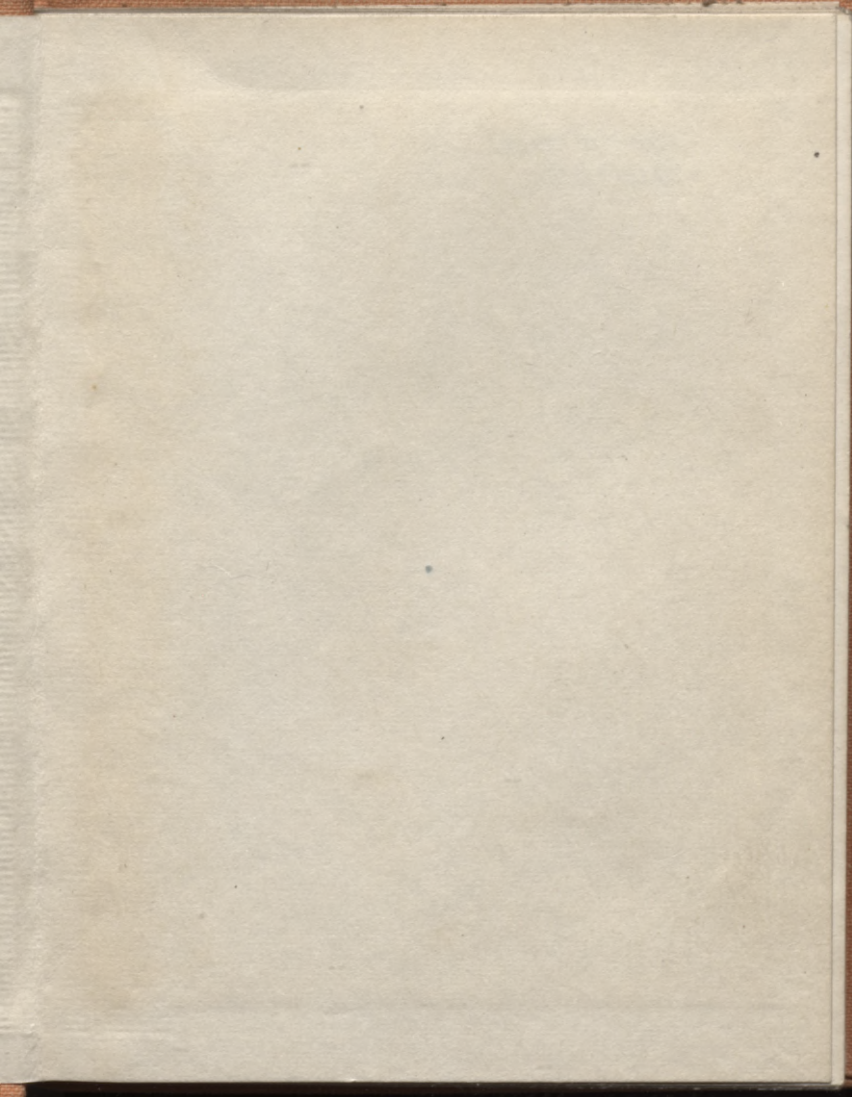
30 kap.

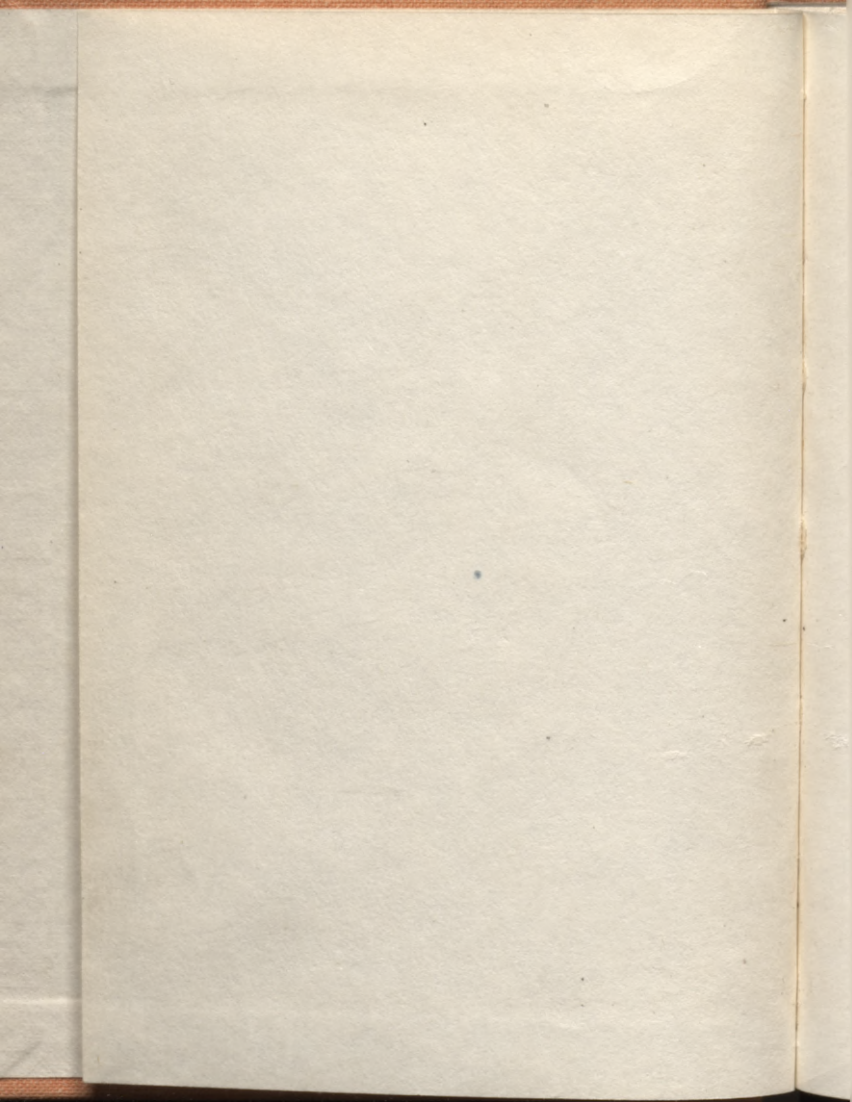
75-1
5

IMANTS
ZIEDONIS

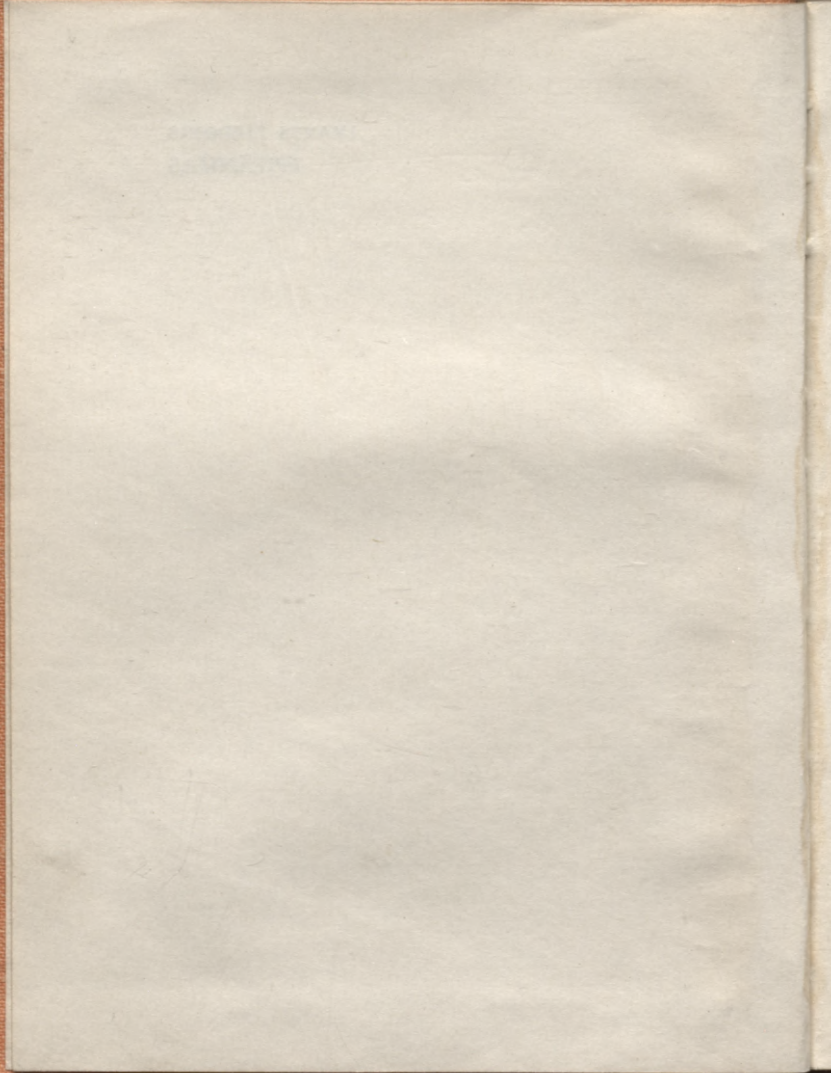
Epifānijas

IMANTS ZIEDONIS
EPIFĀNIJAS

L 75-1
L 5

L
A

IMANTS ZIEDONIS

Epifānijas

2. grāmata

IZDEVNIECĪBA «LIESMA»
RĪGA 1974

L2
Zi 084

Vija Lāča iela, PSR
VALSTS BIBLIOTEKA

~~75-~~ 42.614

0309013172

Mākslinieks Kārlis Goldmanis

© «Liesma», 1974

Z $\frac{0-7-43-603}{M801(11)74}$ 74

* * *

Pirmais sāk burbuļot putns aiz loga. Zilīte. Es skaidri redzu, kā viņa izčiepst mazus burbuliņus, tie pa vienam un virknēm skrien zaros, atsitas un saplīst. Strazds, melnais patvāris, burbulē saulē, spīdošo krūti grozīdams. Es lēnām mostos.

Ieburbulējas radio. Tik laimīgi burbulē, it kā tas nebūtu nemaz mašīna, bet kāds dubļu geizers.

Radiatoru ir pilni ieslodzītiem burbuļiem. Es pagriežu krānu, un krāns pietric pilnu vannas istabu burbuļu ķekariem. Pa nakti viņš ēd ziepes un no rīta pūš krāsainus burbuļus. Katra mazgāšanās no rītiem ir lielu cilvēku rotaļa — ar vienu burbuli izberz acis, divus iebāz ausīs. Notrin zobus gar burbuļiem! Izburbulē rīkli!

Kādus desmit burbuļus vajag norīt pirms ēšanas. Es norīju katru rītu četrus, un tad man gribas dejot. Burbuļi sakāpj galvā. Ja jums nav laika rīta vingrošanai, rijiet burbuļus! Un pāris burbuļu paglabājiet zem mēles — ja nu ievajagas, var notikties, ka jums uzguļas akmens vai telefons, vai tramvajs uz sirds, tad jūs norījat pāris rezerves burbuļu un uzdzirkstījat kā Pērses dzirkstošais (nez kur palicis?). O, Esentuki dzīvošanai! Vai Karpatī, kur priedes burbuļo!

Katliņš arī jau burbuļo, drīz būs olas gatavas. Nekādi Soči nav vajadzīgi! Kad es netieku ne uz Roju, ne Kalteni, es izkaisu skuju miltus istabā, aplaistu kaktusus ar rožūdeni un palaižu ventilatoru galda kalendarīti. Lai lido lapas! Stundas, dienas! Februāris sajūk ar marta sauli, un maijs atskrien atpakaļ lāstekās! Aiz pirmā sniega uzreiz zied rudzi, bet aizsitas šķērsām lapiņa, un februārī vilks gaudo, ķepu laizīdams. Māju skursteņi burbuļo putenī. Vienu zvaigzni vējš iemet sniegā Brāļu kapos, un tā burbuļo kā jaundzimusi sirds. Vai jums ir ventilators? Tad grūdiet to kalendārā, tā lai lapas skrien, krustām plīsdamas.

Olas ir izvārijušās, mēs dzeram kafiju. Mazli burbulīši kāpj augšup no kāju pirkstu galiem, skrien kā mazi zobeni pa dzīslām, un, kad nonāks sirds tuvumā, es izspļaušu durvis no eņģēm.

Nav jau tik traki, tikai pildspalvā burbulē tinte. Aiziešu līdz ūdenskritumam, iesviedīšu savu mēli kā pludiņu putu malā — varbūt ka var izmakšķerēt, vienalga, kurkuli vai krokodili, šorīt tāds burbuļu rīts — varbūt ka ķeras.

Paceļu cepuri kā burbuli un eju, burbuļus sveicinādam. Pirmo satieku Burbuļmāti.

Saule kā burbulis karājas salmiņa galā, un koki tā līgojas, it kā viņi augtu uz burbuļiem.

Miesa ir žanra apzīmējums. Ū, miesa, — kādā žanrā tu dzīvo? Vai tu esi drāma, poēma vai romāns? Mana miesa ir dzejolis. Īss rīta dzejolis, gaiša dziesma, hantele no rītiem.

Mana miesa ir dzejolis. Diendusas muša logā. Gurdena tveice. Biešu lauks noļukušām lapām.

Mana miesa ir īss dzejolis. Sarkans saules smērējums priedēs. Miglas strēmele vakarā. Tikai strēmele.

Sērkokciņš pa zēveli! Āmurs pa riekstu — kraks! — un — gatavs!

Es neesmu hokejs, es esmu tikai sitiens pa vārtiem.

Bet pamazām es sāku just, ka mana miesa kļūst ēpiskāka. Starp Rādītājdzejoli un Garā Indriķa dzejoli izlien Īkšķadzejolis un veidojas Piga. Kad tie saņņaudzas kopā vēl ar Mazā Ansiša dzejoli un Zeltņesēja dzejoli — rodas Dūre. Tā jau ir vesela poēma.

Kad es pierādu un iestāstu, manas rokas žestikulē un plātās kā publicistisku dzejoļu cikls.

Manas pēdas, piemēram, ir pasakas. Tajās darbojas basi ciekuri un skujas, grantis un visādi akmentiņi. Tie kut un grauž, un runā brīnumu lietas. Manas pēdas ir pilnas zemtekstiem. Un kaut arī vakarā es nomazgāju zemi no kājām — tik un tā zemteksti tajās paliek.

Jo zem katrām pēdām ir vēl kādas pēdas. Zemteksti ir kādas senākas pēdas — gliemežu sliedes, Tannenbergas pakavi, dinozaura nospiedumi.

«Dodi roku, pazīlēšul» Mana plauksta vien jau ir romāns.

Es katru dienu uzrakstu vienu dzejoli, vienu plakstiņa mirkšķināšanos, bet man vajadzētu uzrakstīt drāmu. Jo es neesmu tikai Diogēns, bet esmu dialogs. Mana miesa ir traģēdija un komēdija reizē: kāja liek klupt pār sevi otrai kājai, zobi smejas par biklo kūkumu mugurā. Mēle izplāpā visu, ko tai nevajadzētu stāstīt, bet sirds apvainota griež zobus. Pat neticami, ka es esmu vesela teātra skatuve!

Miesa ir žanra apzīmējums. Pavērojiet savas kājas: kā tās mīl ritmu. Un acu mirkšķināšanās ir kā cezūras. Acis jums ir apaļas kā rondo.

Viss atskaņojas. Mana sieva atskaņojas. Viņa ir kā laiva, kā saiva, kā daiva. Viņa arī ir dzejolis. Manas meitas ir kā trioletas un dēli kā sonetu vainagi. Un viņi mīlēs meitenes, smalkas kā tercīnas un brangas kā epopejas. Un es vēlreiz saku: miesa nav tikai miesa. Miesa ir žanra apzīmējums.

Reizēm man liekas, ka ar mani Dieviņš trenējas kā ar futbolbumbu. Atvelk kāju un gāž pa ribām. (Cik nu Dieviņš vispār var gāzt!) Un nekā es nezinu, kur ir viņa vārti, un nekā es nezinu, ar ko viņš spēlē. Piespēlētis mani velnam vai Firsovam, vai Pelem, vai tur puikām pagalmā, bet — nē, viņš spēlējas viens pats. Erceņģelis Miķelis stāv pie vārtiem, bet vārtos Dieviņš mani nesit, tad es varu izripot pasaulē. Nekad jau Dieviņš nenolaidīsies tik zemu, lai spēlētu ar mirstīgajiem. Un tā nu viņš mani pasīt, pasper un atkal pamet paradīzes puķītēs līdz nākošreiz. Nāvīgi garlaicīgi! Visapkārt puķītes, paradīzes āboliši, zilas ilgas kā vizbulītes. Bet sapņos man rādās stadions, kas rēc, un vārtsargs ar salauztu kāju. Te pat puķītes nemēslo, tās aug no dieva žēlastības; te pat nav nevienas peļķes, kur futbolbumbai iekrist kā cūkai un pavārtīties. Tāds kārdinājums, lai Dieviņš vienreiz atvelk kāju pa īstam, gāž un ietriec mani eņģelim baltajā paspārnē — kā marmelādi zīd papīrā.

Viņš sit mani ar basām kājām, protams, Dieviņš jau ikšķus neizlauzīs, bet kā es gribētu, ka viņam būtu īsti bunči, īsti futbolzābaki un vēl otrs spēlētājs! Bet Dieviņš spēlē viens, uztiepīgi un konsekventi viens. Dieva futbols ir ļoti vientulīga spēle. Mums abiem ir vientulīgi: vientulīgi ir Dieviņam, vēl vientulīgāk Dieviņa futbolbumbai. Ne autu, ne soda sītienu, ne kaušanās pie vārtiem. Nekā.

Par regbiju debesīs nav ne mazākās nojausmas.

Es nogatavojos tikai klātbūtnē. Es gatavojos, kad man stāv klāt. Puķu klātbūtne mani dara laimīgāku. Lielu koku klātbūtne dzīvi dara drošāku, bet mazi kociņi mani pamodina tēva jūtas, es gribu bērnus. Kad zied lazda, es saku: nemuļķojies, neputinies, dabūsi pērienu. Kad ieviņai vakarā sāk reibt galva, es saku: nekur tu neiesi. Šovakar uz balli tu neiesi. Skrien kā apmāta, muļķīga palikusi, mācies, šopavasār gala eksāmeni! Ieraugu mazu ozoliņu un tūliņ atceros, ka puikam jānopērk kurpju šņores.

Smagu lietu klātbūtnē es jūtu, kā es nobriestu. Man blakus stāv akmens. Viņš veicina manu augšanu. Uz mana brokastgalda blakus kafijas tasei stāv akmens. Uz mana darbagalda blakus kanārijputniņam stāv akmens. Akmeni es ņemu līdz komandējumā, es to lieku ceļasomā un ņemu līdz.

Kad man blakus cep pankūkas, es augu, man vajag, lai plīti deg uguns. Tur rosās māte.

Lai manam tēvam vienmēr ir sērkokociņu kastīte kabatā. Un lai brāļu kapos deg mūžīgā uguns!

Aiziesim pie torņiem. Aiziesim pie vārtu torņiem, pulvertorņiem un zvanu torņiem. Tādi vēji kā viņu logos, tavos matos nav gaudojuši. Tik augstu tu roku nepacelsi, un debess smakas tu neesi ostījis. Kad tornis no rītiem cepuri paceļ, mani sveicinādams, es priecājos kā bērns. Viņš laikam mani kaut ko ir saskatījis.

Es nogatavojos, kad man stāv klāt. Vienu svētdienu mēnesī pie manis stāv Pulvertornis, un manī aug lielgabali.

Vienu svētdienu mēnesī pie manis stāv vārtu torņi, un es ļauju bēgt cietumniekiem.

Vienu svētdienu mēnesī pie manis stāv zvanu tornis. Aug mākoņi debesīs, dūc vējš zvanā, un es nevaru parunāt.

Zivs pūst no galvas. Tā uzvarošā puve sākas no rīta stundas. Ne vakaru aste iepuvusi, bet pirmā rīta stunda. Tu atmosties kā izlijusi pankūku mīkla pār gultu. It kā vajadzētu celties, it kā gatavoties startam, bet starta līnija vakarvakar nav novilkta, vajadzēs vilkt šorīt. Tikai — krīts pazudis.

Vajadzēs krītu meklēt. Tikai — vakar tas kaut kur nomests, iztikš ar kādu ogli!

Starta čībām vajadzēja būt pie gultas, bet tās nosvietas vakar pie finiša. Kurpju auklas arī pārtrūkušas, jāsameklē, jānopērk varbūt jaunus (pareizs laiks — deviņi un trīsdesmit minūtes, deviņi un trīsdesmit minūtes!).

Vai nu starta pistole aizrijusies, vai es nedzirdēju, un citi jau aizskrējuši (pareizs laiks — deviņi un trīsdesmit piecas minūtes!).

Vakardienas mati ķemmītē. Un kur lai tos grūž, atkritumu spainis pilns ar kaudzi, jāiznes atkritumu spainis. Rīta stundai zelts mutē! (Pareizs laiks — deviņi un piecdesmit minūtes, deviņi un piecdesmit minūtes.)

Un tad jāuzsilda ūdens kafijai, nē, vispirms jānovāc galds.

Pulkstenis jau desmit. Šie droši vien jau kurā kilometrā! Naglas ecē skrejceliņu. Mēs, skrējēji, esam skrejceliņu kultivatori, arājiņi ecētāji, burkānu ravētāji, mūsu kājas ir kā asie, nagainie vārpātu kapļi. Kas tā par varenu sajūtu, kad tavas naglences ieķeras zemē! Kā

kontakta tapīņas iegrūstas elektriskā tīkla rozetē. Tu esi ieslēgts strāvas tīklā, un tīrpulītis kāpj no pēdām pa lieliem (pareizs laiks desmit un trīsdesmit minūtes, pusvienpadsmit!). Kas notiek ar mani šorīt? Pilna istaba vakardienas bacīļiem, vakarvakara desants izsēdies šorītā un dzēš starta līnijas. Zāgē manas sportista dzīslas pušu! Vakarvakara caurums zeķē, un vakarvakar iztrūka poga — nez kāpē es to neiešuvu. Galvenais — vēl jāgludina blkses. Pareiza laika telcēja nekā vairs nesaka. Es paskatos pulkstenī — ir pusdivpadsmit.

Izskrienu uz ielas ar sviestmaizi mutē. Finišē krosu vēl pēdējie stīvie. Augstlēcēji līdzina ciet bedrītes skaidās. Vazājas vārguļi ar tranzistoriem, bet starta pistole jau pastrādājusi aiziet pusdienās.

Šis rīts man sapuva no galvas.

Lēksim bedrē, lēksim bedrē!... Dziedāja vārdes bedres malā. Dziedāja droši, ieklausījās viena otrā un, lielu vardību visapkārt juzdamas, dziedāja atkal.

Tireklene jau ielēkusi, Tireklis arī. Federkāja ielēca ar visiem bērniem, Federkājene vēl pati šaubījās, bet citus aicināja līdz — sauca par muļķiem: lēksim bedrē! Kvorkšķis bedres malā kvorkšķēja kaut ko savējai pretī, un Kvorkšķiene tam iespēra ar pakalkāju pažoklē un iegāza bedrē atmuguriski. Kobiņ no Kūrzem gāzas pa kakt pa galv kā dull bedre iekše. Un nāgs ar.

Jau runāja kaimiņu grāvī, ka tur esot vienreizēja bedre — ar mušām un odiem, tur esot pat universālveikals un visāda pārpilnība.

Bedres malā saradās simtiem «Moskviču» un «Žiguļu» kā pirmajās dzērveņu dienās purva malā. Vārdes lēca bedrē veselām ģimenēm, veseliem ciemiem, veseliem kolektīviem. Tās stāvēja ap bedri ciešā masā, lēca iekšā no visām pusēm, un no visām pusēm lēca arvien jaunas klāt. Tās, kas pie bedres malas vēl netika, stāvēja pie kļoskiem rindā pēc limonādes, alus jau bija izpirkts.

No bedres pacēlās visu kārotās mušas, un pāri varžu pulkam iedziedājās svēts un vienbalsīgs: lēksim bedrē! Ar katru lēcieni no bedres pacēlās odi un mušas un — kvāāāks! — bedrē staidzīgi iegāzās jauns varžu simts. Hipiji sajuka ar pensionāriem un zinātņu kandidāti ar debilajiem. Gaiss apbūra, vibrēja visu varenā varžu

smaka: lēksim bedrē! Sauciens izšķīda gaisā kā skābeklis, to elpoja, to uzņēma asinīs. Tas nepārtraukti kutināja bungādiņas. Tikl pie malas, tikl pie bedres. Lēksim bedrē, lēksim bedrē!

Kāds kārtslēcējs pārlidoja visiem pāri kā Džeks Londons Klondaikā un iegāzās tur apakšā mušu mākonī.

Uz vakara pusi visi bija ielēkuši. Bedres malā stāvēja divi vardulēni — viens ar bloknotiņu, otrs ar ģitāru. Pirmais kaut ko uzrakstīja uz papīra lapiņas un uzsprauda to uz dadža. Otrs paņēma savu ģitāru, iesvieda to bedrē, tad abi, rokās saķērušies, ielēca tai pakaļ.

Es piegāju pie bedres un paņēmu zīmīti. Uz tās bija rakstīts: «Viņi ir aizmirsuši dziesmas otro rindiņu: «Lēksim bedrē, lēksim bedrē, Redzēs, kas mūs ārā vilks!»

Pēdējie ciniķi.»

Es gāju pāri pļavai, tur bija vēl kādas četras piecas bedres (cik nu daudz var būt vienam mūžam!). Mušas no tās tur bedres bija, protams, pārlaidušās jau uz šīm bedrēm. Es iedomāju vārdes: kas ar viņām notiks? Es taču varēju ielaist bedrē dēlīti, un viņas izrāpotu laukā.

Bet es to neizdarīju. Es atcerējos dziesmas otro rindiņu.

Un atkal krīt zvaigzne, un ceļas cerība. Kā bizonis ceļas cerība, kā baldriāns.

Cerība iekāpj galvā, es noreibstu no baldriāna, sāk bangoties soļi, un roka vicinās. Mana cepure cer un ceļgali arī. Es nometos uz ceļgaliem ceļa galā, tāda ir mana starta stāja, — es ceļinieks, es ceļotājs, cerības apmirzētais.

Ceļš ir kā zalktis, ātri tas lokās, man tikai jānoturas tā mugurā. Tur tālumā ceļa galvā spīd divas zelta austiņas. Es visu laiku turos uz ceļa tā, lai neattālinātos divas zelta austiņas.

Naktīs ceļi guļ. Tie savelk sev grāvmalas virsū ar āboliņu un ķimenēm, un madarām, un vīgriezēm, un maziem sienāzīšiem, tikai pats ceļa vidus paliek grantains un balts kā taciņa. Ceļi guļ, mājas guļ, suņi nereg. Es eju pa guļošiem ceļiem uz pirkstgaliem — man bail tos uzmodināt. Tādas dīvainas domas nāk prātā naktī, kad ceļi guļ. Kur ceļam varētu būt sirds? Ap kuru vietu, zem kura akmeņa? Varbūt ceļa sirds guļ kaut kur ceļmalā, kur klusāk, ceļmallapām piesegusies? Kādā paipalas ligzdā, kādā patiltē varbūt? Bet varbūt — arī ceļa sirds staigā? Nevar taču būt, ka ceļa sirds stāv uz vietas, droši vien tā iet visu dienu un naktī pārguļ kādā ceļmalas sētā, tukšā suņu būdā varbūt?

Un vai katram ceļam ir sava sirds?

Un ko tā dara, kad tās krustceļos satiekas?

Reizēm man liekas, ka uz ceļiem, kamēr tie guļ, varētu augt labība vai zāle, vai kaut kādi dārzeņi. Tad es paņemu ķirbja sēklu un iestādu to baltos putekļos, apļu ar grāvja ūdeni un atstāju par zīmi tai blakus mazu akmentiņu. Bet cik es esmu atgriezies, nekad nekur neviena sēkla nav uzdīgusi. Un, ja arī uzdīgusi, tad nav dzīvojusi. Ceļa putekļiem ir savs uzdevums, savs aicinājums. Tie neapaugļo ziedus, tie neapputekšo augus, tie apputekšo zābakus un riteņus. Miljoniem putekļu nosēžas ceļa malās, un cilvēki lād ceļu, it kā ceļš būtu tieši šo aizputējušo putekļu dēļ. Bet ceļš ir to putekļu dēļ, kas nosēžas uz zābakiem. Tā ir visu putekļu miljonā daļa, bet ceļš ir tikai to dēļ. Arī no ziedputekšiem tikai miljonā daļa nes augļus.

Man ir apputekšoti un auglīgi zābaki. Reizēm man liekas, ka es esmu dzimis no zābaka. Ka nevis es esmu radījis šos zābakus, bet tie ir mani radījuši. Parasti gan dzīvība ir noteikusi, ka radītājam ir vairāki bērni, bet mums ir otrādi: es esmu vairāku zābaku vienīgais bērns. Visi viņi mani rada un noplīst, es palieku un eju.

Kādreiz es palikšu ceļā un vairs nevarēšu. Bet paliks vēl mans pēdējais zābaks. Lai tas iet, lai tas apputekšojas un rada manu brāli — Gājēju.

Pārējās vārda īpašības mani neinteresē. Mani pašlaik interesē tikai vārda telpiskums. Es aizmiedzu acis, lai neredzētu apkārtējos priekšmetus, runāju visādus vārdus un gaidu, kā tie man parādīsies. Kaste... māja... kāja... vāja... Jā, es tos redzu, vārdiem ir telpa.

Bet piesardzīgi, kā baidoties izsaukt garus, es izrunāju vārdus, kuriem nav redzamu apveidu. Kādus es tos ieraudzīšu?

Elpa — — — — —

Vēlreiz: el-pa — — — — —

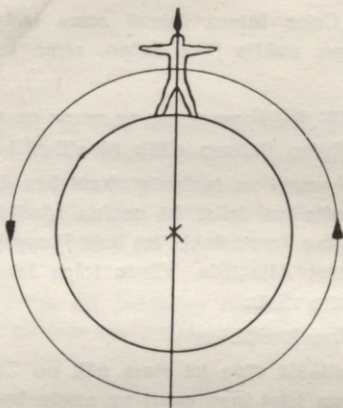
Un noraso loga stikls pret manu muti. Es stāvu pie loga, un noraso loga stikls. Tiktāl mana elpa, tiktāl.

... Un spogulītis pie mirēja mutes. Ja norasos... Nenorasos. Tātad nav vairs telpas. Nāve. Nāve ir laika zīme un laika īpašība, un tā mani šodien neinteresē. Mani interesē vārda telpa.

Es saku vēlreiz: ell-pa — — — — —

Vēl tālāk! Elllll-pa — — — — —

Un nosvīst lecekšu stikli. Siltumnīcas smagi pieelpotas. Vakaros migla kāpj no pļavām. Tiktāl. Tiktāl

Mana elpa ir visu elpu centrā. Un es esmu visu elpu centrs.

Tā es to redzēju aizvērtām acīm, kad meklēju vārdiem telpu.

Katram vārdam ir telpa.

Katram vārdam.

Es atkal atklāju shēmas, ieraugu karkasus. Bet tie ir tik lieli, ka es nevaru tos piepildīt. Es esmu kā aktieris, kas nevar nospēlēt Šekspīru. Šekspīrs dod tik lielus cilvēcisku jūtu karkasus, ka tie der visiem laikiem, visām paaudzēm, bet tos nevar piepildīt nedz viens aktieris, nedz viena paaudze.

Es esmu kā siena klēpis, kas apjaudis zārda kompozīciju, viens pats grib to aizpildīt.

Es gribu būt uzdevumu krājums, bet esmu tikai uzdevums.

Es esmu kā pirksts mutē, kad mazbērnam zobi nāk, spiežu, kur kņud, plēšu, kur niez, un nevaru sagaidīt.

Es gribu aizpildīt formulu, bet formula nav aizpildāma. Formula ir tikai izmantojama. Un tā nav mana formula, to pildīs visi. Mūžam. Un neaizpildīs nemūžam.

Reizēm es ieraugu likumības tik skaidri kā armatūras režģus vai kā laivu ribas, vēl neapvilktas dēļiem. Dzejoļi parādās kā mazi kanu laivu skeletiņi, un es strādāju dienām, kamēr tos apvelku, aplīmēju, un tie kļūst gatavi peldēšanai. Tie ir mazi dzejoliši, kā ķirzacīņas, vardītes, līdakas — mazām asakām, viegliņām, sīciņām. Bet visu laiku manā acu priekšā stāv milzīgs kuģis neapšūtām ribām, un man pietrūkst dēļu. Mani moka milzīgs kuģis, tas nevar peldēt, tam ir brangas un vilņu lauzējs tēviņš, bet tam vējš skrien cauri. Tam nav nesēja

dobuma. Tam nav izspiedēja dobuma. Tam nav ūdens-
izspiedēja spēka. Tam nav dēļu, kas dun.

Es taisu siles, govju siles, cūku siles, balliņas, toverī-
šus, bet visu laiku manā acu priekšā stāv kuģis. Un ir
grūti gulēt un grūti runāt. Es nevaru to apvilkt ar mucu
dēlišiem. Es nevaru to apvilkt ar cūkaizgaldā dēļiem.
Bet lielāku dēļu man nav un nav kur dabūt. Un visu
laiku tam caurvējš skrien caur ribām un kauc: «Tas ir
tavs kuģis.»

Ar rāmjiem ir tā. Vieni tajos dzīvo un laukā nenāk nemaz. Otri tajos reizēm dzīvo, reizēm nedzīvo, iznāk laukā un aiziet atpakaļ. Trešie tajos nedzīvo. Viņi tajos tikai nomirst. Tas ir, viņi tajos arī nenomirst, bet pēc nāves viņus tajos ieliek.

Tātad — pirmie tajos dzīvo un laukā nenāk. Viņi visu dara savos rāmjos, izrikojas un izdarās savos rāmjos. Rāmja stūrītī viņu māte iedēj, kā bišu māte iedēj oliņu šūnā. Un tad viņš aug un attīstās, kamēr aizņem visu rāmī. Lielākais, ko viņš dara, — viņš pāriet no rāmja rāmī. Bet arī ļoti uzmanīgi. Ja rāmis kļuvis par mazu vai par trūcīgu, vai sabiedriskajam stāvoklim neatbilstošu, tad iepriekš tiek sagatavots cits rāmis. Tas tiek izmēģināts — ar vienu kāju, tā kā cinis, tā kā laipa, ar vienu kāju uz vecā rāmja malas, ar otru uz jaunā, tā, pasvērt, pamēģināt, ar vienu roku pieturēties pie vecā, ar otru pie jaunā, pārnest smagumu no vienas kājas uz otru... Riska nav? Nav nekāda riska? Nu tad... Tā no rāmja rāmī.

Es no saviem rāmjiem, ziniet, nekad neizeju! Tie tur stūrī ir mani bērni. Un viņi, kamēr viņi būs mani bērni, no rāmjiem neizies! Ja vajadzēs, lūdzu, katram būs savs mazs rāmītis. Mums ir, mēs uzcelsim. Dēlam uzcelsim, meitai. Mēs varam atļauties. Viens no viņiem var palikt mūsu rāmī. Kad mēs aiziesim.

Var nodzīvot savos rāmjos un citus arī nemaz

nemeklēt. Lai dzīvo bērni un bērnbērni. Nav nekur jāpāriet. Sevišķi vēl — ja stikls priekšā. Ja rāmis ir iestiklots. Tātad ir cilvēki, kas neiziet no rāmjiem ne sestdienās, ne svētdienās, ne Jāņos, ne atvaļinājumā, ne piedzērušies.

Bet skaistas ir tās retās dienas, kad rāmja cilvēks iziet no rāmjiem. It kā kosmonauts iziet no kuģa bezsvara telpā. Tikai maza saiknīte, maza pavadiņa to saista ar kuģi, citādi — var aiziet un pazust bezgalībā. Rāmis man ir kā misijas apziņa, pienākuma apziņa, cilvēciskas cieņas apziņa. Es neesmu izšauts bezgalībā, lai tajā pazustu. Tāpēc man jātiek atpakaļ manā kuģī. Man jātiek atpakaļ manos rāmjos un jātiek no tiem atkal laukā. Jātiek laukā un jātiek atpakaļ. Pamošanās rītā ir rāmja apakšmala. Tā ir ma'a, UZ kuras es pamostos. Aizmigšana vakarā ir mala, ZEM kuras es aizmiegu. Un diena ir divām malām katrā pusē: LĪDZ un LĪDZ. Tad es esmu drošs, ka es nepazudīšu. Es esmu mazs. Visu sienu es nevaru aizpildīt, tāpēc man rāmji ir vajadzīgi. Rāmis ir drošības sajūta, un tas ir radies no bailēm. Rāmis ir bailes no bezgalības. Tev ir bailes no bezgalības nepiepildāmības. Tu to nevari aizpildīt. Un tu radi sev rāmi, aizpildāmu, piepildāmu rāmi. Tātad rāmis ir garantija, drošības sajūta. Rāmis ir kā glābšanas riņķis peldēt nepratējam. Tu vari iziet no rāmjiem, bet tu nedrīksti roku atlaist. Tam var peldēt apkārt un apkārt, ar vienu roku pieturoties. Un, ja tu arī atlaid roku, tik un tā tev ir jājūt rāmja gravitācija.

Jo ikviens no mums meklē sev rāmjus. Bērns ierāmē-

jas mātē. Pametiet bērnu pasaulē ārpus šiem rāmjiem, un viņš pārbijies raudās un sauks pēc mātes.

Sieva ir akvarelis vīra ietvarā. Pametiet sievu bez rāmja, un viņa zaudē kompozīciju vai vismaz kompozicionālu nobeigtību. Vai arī otrādi: vīrs ierāmēts sievietē. Katrā ziņā viens otrā ir ierāmēts. (Paši izlemiet, kurš kurā.)

Laimīgs ir tas cilvēks, kas ierāmēts starp pamošanos un aizmigšanu. Vai tad laimīgi ir bezmiega dzītie? Vienu rāmja malu viņi ir pazaudējuši, un viņi aiziet naktī kā nelaimē. Jo viņiem nav līnijas, ZEM kuras aizmigt.

Katrs sevi grib ierāmēt starp brokastīm un vakariņām, starp Jaungadu un Jāņu dienu.

Un tu vari ierāmēt pats sevi sevī. Ir paša gribas logāts. Ir mīlestības logāts.

Kad es runāju ar cilvēkiem, es vēroju, kāds ir viņa rāmis. Gudram, labam un veselam cilvēkam rāmi nejut, neredz. Tāpat kā īstai, labai gleznai. Tas ir organisks un vienots ar visu kopā. Harmoniskai dvēselei rāmji ir neredzami. Tie ir, un it kā to nav.

Un es jau teicu — ir trešie. Viņi rāmjos nedzīvo. Viņi nedzīvo ne starp brokastīm un vakariņām, ne starp Jāņiem un Jaungadu. Ne starp Rīgu un Maskavu, ne Ziemeļpolu un Dienvidpolu. Viņi ir peldēt pratēji, viņi peld bez glābšanas riņķiem. Viņi iziet no kosmiskā kuģa nepiesējušies. Viņi dzīvo bez rāmjiem.

Bet tas tikai tā liekas. Tā ir tikai šķietamība. Patiesībā nav cilvēku bez rāmjiem. Tie, kurus domājam esam bez rāmjiem vai kuri paši sevi domā esam bez

rāmjiem, — savus rāmjus paši neredz. Viņu iekšējās pasaules darbība ir tik bagāta, ka viņi neredz savas rīcības motīvus. Tāpēc viņi ir nesaistīti. Viņi jūtas brīvi, jo viņi neredz savu rāmi. Viņi ir kā a'klie un kurlie. Viņi iet visur ar visu savu rāmi un to nejūt — tik stipri viņi ir. Viņi ir kurlie, kuriem zvaniņš kaklā, bet viņi to nedzird, un tas viņus netraucē. Es gribētu būt trešais un iet visur ar visiem rāmjiem un zvaniem kaklā, bet es esmu otrais. Un tur nekā nevar darīt.

Mēs tikai pieskārāties. Aplis aplim. Lode lodei. Ne es tavu centru zināju, ne tu manējo. Riepa ripoja pa asfaltu. Asfalts skrēja gar riepu. Vējš skrēja pa ūdensvirsu. Vējš skrēja pa tuksneša virsu, avotus zem smiltīm nezinādams. Un roka noglāstīja pieri un noglāstīja krūtis, un pieskārās gurniem, bet dvēseli nenoglāstīja.

Koks kokā neieauga, nedz akmens akmenī.

Mēs saskārāties tikai pa virsu dažos punktos, pieskares punktos, mēs visi. Un starp mums palika ļoti daudz vietu. Kā akmeņu kaudzē spraugas.

— Tā esot pati vieglākā kustība, vismazāk berzes, vismazāk pretestības, — teica lodīšu gultņi.

Mēs piekritām, jā — tā ir visvieglāk, tā ir vismazāk pretestības. Un mēs mācījāmies no lodīšu gultņiem, aizmirdami, ka lodīšu gultņi ir radīti vieglākai kustībai.

Un atkal — lodīte gar lodīti un riņķa līnija gar riņķa līniju. Ripa gar ripu, un kūlenis gar kūleni.

Un mūsu kustība ir pavirša ripošana. Un mūsu ripošana ir pavirša velšanās. Un mūsu velšanās ir pavirša garāmripošana.

Bet plāvā bērns plūc pieneņu kātus, taisa mazus riņķīšus un saver vienu otrā. Viņš taisa savas pirmās ķēdes, viņš kārs tās kaklā. Kāds iedzimts spēks viņam liek tā darīt.

Paglaudīt galvu. Mēs zinām, kas tas ir. Mēs esam glaudīti. Kad mazi bijām. Mēs vēl tagad to atceramies. Ļoti viegli ir noglāstīt bērnam galvu, izlaist pirkstus caur matiem. Paglaudīt, nosaukt mīlināmā vārdiņā. Nav nekādas atbildības. Ļoti viegli.

Bet paglaudiet galvu lielajam cilvēkam. Savai vecmāmiņai, savam vectēvam. Tēvocim, kad viņš ir slims. Un viņš sāks raudāt. Viņš apjucis sāks raudāt. Par ko?

Par to, ka blakus ir bijusi uguns. Tuvumā visu laiku bija uguns un atspīdumi uzblāzmoja solidami. Visu laiku aiz sienas bija siltums, un reizēm tas atnāca pa durvju spraugu.

Tu noglaudīji — tu atgādināji.

Tāpēc — grūti ir noglāstīt galvu vecam cilvēkam. Roka neceļas atdot parādu ar pieckapeiku.

Tilta sajūta. Iešana pa ūdeni. Iešana pa mēness staru, pa gaismas ceļu ūdenī. Iešana pa ūdens riņķiem, pa ledus vižņiem, pa vēja vizmu ūdensvirsū. Piles aizlaižas pāri, pāri aizlaižas bites, sikspārņi naktī. Es eju pāri.

Es ticu, ka var staigāt pa atspulgiem. Pa egļu, kalmju un ozolu atspulgiem upē. Pa tavu atspulgu es eju pāri.

Tavs «atnāc!» kā atspulgs, tava paceltā roka sveicinot krīt pāri upei līdz manam lazdu krūmam.

Ugunskurs uz tavas telts met atspulgu pāri upei. No viņa krasta kļiedz «nāc!»! Vai tā ir balss vai atbalss?

Pamēģini pusceļā apšaubīt — daudzi tā ir noslikuši. Ēnas un atspīdumi, un čuksti, it kā aizsalusi upe, it kā neaizsalusi, it kā droša laipa, it kā gaismas ceļš ūdenī. (Ej, ej! — tur tevi kāds sauc!) Vai pārgāja? It kā pārgāja, it kā nepārgāja; it kā iegavilējās, it kā palīgā sauca.

Tā cilvēks pie cilvēka iet. Un neviens nezina, vai pārgāja. Nav kam prasīt. Viens gāja un nepārgāja, otrs ticēja un pārgāja. Abi gāja pa vienu un to pašu atspulgu ūdenī. Viens uzgāja debesīs, otrs nogāja ellē — pa vienu un to pašu «nāc!».

Kas iet pa koka un dzelzsbetona tiltiem, tie iet prom un nāk atpakaļ — augstu pāri upei, upes tikpat kā

nav. Kas iet pa atspulgiem, pa ēnām un atspīdumiem, pa ievu smaržu ūdenī — tie atpakaļ neatnāk. Nevienš nezina, vai viņi aiziet vai neaiziet.

Tikai paliek viņu prieka vai baļu kļiedziens pār ūdeņiem.

Uz cilvēku neved neviena laipa, nevienš tilts.

Uz cilvēku var aiziet tikai pa atspulgiem.

Vienmēr zābaki bijuši par maziem un spieduši kājas. Vienmēr bikses par īsām — cik spocīgi viņš ir gājis. Katru dienu kā nepiedienīgi īsu kreklu viņš stiepis sev mugurā. Nekad viņš nav uzņēmis svētdienu kā atpūtas un miera dienu. Jo svētdiena nobremzē uzņemto ātrumu, atņem paātrinājumu. Kalendārs vispār ir vesela bremsēšanas sistēma. No viens līdz seši — un bremsēšanas diena, no viens līdz seši — un bremsēšanas diena. No viens līdz trīsdesmit — un atkal no gala. No viens līdz trīsdesmit viens. Kāda saraustīta kustība! Nolādēti daudz barjeru. Augstuma, vecuma, ātruma barjera. Viena no tām ir kalendāra barjera. Cik saraustīti īsiem soļiem iet cilvēki! Katram cilvēkam vajadzētu Savu Kalendāru. Savējo, kas nesarausta viņa kustību. Tas klātos kā skrejceļš, pa kuru kāpina un kāpina ātrumu un uz kura vairs neatgriežas.

Cik lēni peld delfīni! Cik lēni rēc sacīkšu mašīnas, gribas izlēkt un aizskriet tām garām. «Lisjens brauca ar jauno automobili «Alfa Romeo»... Jau pirms brauciena pasteidzās paziņot, ka mašīnas ātrums nebūs mazāks par 250 kilometriem stundā... Viņš saskrējās ar nāvi... Brāļi Bianči ilgus gadus skrējās ar nāvi. Vecākais vienmēr bija priekšā. Viņš izrādījās pirmais arī tagad, kad tikās ar to, kurai izkopts rokā.» Ak, ne jau tā tas ir! Ne jau ar nāvi kāds skrējās! Nāve te ir tikai blakusskrējēja.

Bet tāpēc, ka vienmēr zābaki bijuši par maziem un spieduši kājas. Tāpēc, ka diena kā nedabīgi īss kreklis stiepta mugurā. Lode skrien pārāk lēni. Un arvien lēnāk un apstājas.

Es zinu, kas tas ir. Dabūt kāpinājumu! Dabūt paātrinājumu. Bet paātrinājumu dabū, kad masu sareizina ar ātrumu kvadrātā, SEVI sareizina ar ātrumu kvadrātā. Viņš skrējās ar nāvi? Nē, viņš gribēja dabūt ātrumu kvadrātā. Paātrinājumu kāpinot, tu sasniedz savu kritisko ātrumu, pie kura masa pārvēršas gaismā, un tu uzvari savu masu. Tu pārvērties gaismā. Sauciet to par nāvi, ja gribat. Tā ir jūsu darišana.

Tie, kas mani radīja, tie nevar mani vairs glābt. Viņi ir mani no rokām izlaiduši un nevar vairs atsaukt atpakaļ. Ņem, māte, mani atpakaļ! Nevar māte mani vairs aizsniegt. Pažēlo mani, māte! Nevar māte mani vairs pažēlot.

Es esmu izliets ūdens. Es vairs neesmu sasmeļams. Man jāziet caur puķi, caur zupu, caur cūkēdienu.

Kad es eju caur puķi — es esmu dzīvs un man ir prieks. Es kāpju un augu, es darbojos. Es esmu krāsa un hlorofils. Es uzturu puķes stingrību. Mēs dzīvojam.

Kad es eju caur zupu, es esmu stiprs un trekns. Es esmu ar maizi ēdams. Dūšīgi ir mani vīri. Raženas — sievas.

Kad es eju caur cūkēdienu, es esmu cūcīgi vienkāršs un stiprs. Es esmu primitīvs kā cūka.

Bet nāk tas brīdis, kad cūkai izlaiž zarnas. Puķe novīst, un zupas atliekas sagāž vienā traukā. Es esmu izliets ūdens, un man ir bailes. Kaut kādi nezināmi stāvokļi man vēl priekšā. Caur sabrukšanu, caur pārvēršanos vai kā to sauc. Kādas jaunas nezināmas pārvērtības — varbūt zupas, varbūt odekolonī. Man ir bailes. Kur būšu es?

Pirmajā puķē, pirmajā zupā, pirmajā cūkā mēs visi esam priecīgi ceļotāji. Mēs esam optimisti.

Pēc tam mēs sabīstamies un gribam būt atkal kā bērni: «Ņem, māte, mani atpakaļ!» Bet nevar māte mūs

vairs sasmelt. Mēs esam izliets ūdens. Un tad nāk bailes.

Un tikai aiz šīm bailēm sākas īstais optimists: otrajā puķē, otrajā zupā. Tad, kad daudzi jau apslīkuši pirmās zupas samazgās.

Neņem, māte, mani atpakaļ!

Tā samaitāts ar darbu, ka neprot atspūsties.

Metamais kauliņš ripo, ripo un apstājas ar piecinieku, ar divnieku vai sešnieku un atpūšas nākošajam metienam.

Viņš neprot. Ja pakrīt — tūliņ augšā, neatvelk elpu. It kā viņš būtu zāģis, kam ar vienu vilcienu jāpārzāģē.

Nav laika smieties. Nav svētdienas rītu nesteidzības. Nav svētdienas vakaru ampelēšanās. Neprot uz vietas pabumbulēt. Neprot nosist laiku.

Tas gan nav precīzi sacīts — «nosist laiku». Laiku galīgi nenosit. Laiku uz laiku apdullina. Šauj ar šampanieša korķiem pierē. Ar domino kauliņiem pa deniņiem. Ar kārtīm un biljardbumbām. Papēžiem tvistā, rumbā, rokenrollā.

Laiku apmāj. Spirts un heroīns iesit galvā. Marihuāna iesit galvā. Hašišs. Opijs. Laiku apreibina, apdullina un bauda laika nesteidzību, gandrīzvaineesamību. Apdullina ar garām runām. Tas uz brīdi ir apstādināts. Mēs varam darīt, ko gribam, kamēr tas atkal pamodīsies.

Bet viņš, lūk, ir samaitāts. Viņš neprot apstāties. Viņš skrien sestdienas vakarā, kad visiem sestdienas pirts ziepju putas acīs. Viņš skrien svētdienās gar pikniku galdautiem zālē un nevar apstāties. Viņš gribētu, bet nevar. Viņš ir samaitāts ar darbu.

Viņš gribētu ieķerties galdauta stūrī un apstāties, bet zina, ka noraus galdautu un izjauks citiem svētdienu.

Viņš nav gaidīts viesis. Kad viņš sēž ciemos pie galda, viņa kāju pēdas izberž grīdā caurumu. Viņa doma riņķo pa šo istabu kā motociklists cirkus mucā. Viņš nav omulīgs. Viņš neklausās, kas notiek istabā, ausis kā lokatori grozās līdzī visam, kas aiz sienas. Deguns lec logā kā nazis. Viņa mēle jau runā aiz trejdeviņām zemēm, un zem galda viņš spārdās ar kājām. Visi ir priecīgi, kad viņš aiziet. Viņš ir aizmirsis cepurī un lietusargu. Un nekad viņš pēc tiem vairs neatnāks.

Tur viņš ripo kā pasaku rausis, ko nevar noķert.

Viņš gribētu. Viņš gribētu apstāties. Viņš gribētu gulšņāt, zvilnēt, žāvāties, vāvuļot.

Viņš ar skaudību skatās uz gultu. Viņš gribētu, lai kāds viņu tur nogulda. Bet neviens to nedara, baidās. Viņa gultas palagi pa nakti ir savīti tauvās, viņš var nožņaugties.

Viņu neviens neaicina spēlēt bumbu spēles. Viņš neprot. Viņš paņem futbolbumbu un aizdzen to no laukuma cauri skatītājiem, pāri pļavai, viņš dzen to prom, un viņu nevar panākt, neviens nezina, kur viņš to aizdzīs.

Kad viņš ripo no kalna, viņš gribētu kaut kur pieķerties, aizķerties, nobremzēties, bet nevar, viņš zina: ja aizķersies, viņš izraus to bērziņu ar visām saknēm, noraus varbūt sev roku, ja pieķersies. Viņam bail pieķerties.

Arī miegā viņš ieskrien ar grāmatu rokās, vēl neizlasīto teikumu burbulēdams, un no miega izlec starta naglenēs.

Viņam neeksistē uzgaidāmās telpas, kurās pārdomāt, sakārtot kaklasaiti, gatavoties pieņemšanai, pārlīkt sakāmo, nopirkt biļeti — vienlīdz nevērīgi viņš izskrien cauri šveicaram, direktora sekretārei un biļešu kontrolierim. Vilcienu viņš panāk kā stafetes skrējienā. Viņš ir nelaimīgs. Viņš neprot apstāties. Ko lai darām? Kā lai palīdz?

Izdzina no manis ēzeli. Es vairs nevaru iesprūst durvīs, atsperties stīvām kājām, tā, lai mani nosit.

Es vairs nevaru gulēt uz asfalta mašīnām ceļā, tā, lai mani aiz astes velk nost.

Izdzina no manis ēzeli, un nu man ir bail no pulķa ribās.

Ak, ēzeļa dienas! Kad manai sirdij bij lielas ausis un spītība kā atslēga liela pieslēdza mani pie vietas, — pie tā es stāvu, uz tā es palieku — sītiēt nost!

Lai mani kauli ir sētas mieti! Lai mana aste ir ievērtā seifa durvīs! Lai manas kājas ir harpūnas pasaules kaulā, atskabargainas!

Ak, ēzeļa dvēsele, atgriezies manī, klausīgā mājdzīvniekā! Un, kad tu spītībā nosprāgsi te, uz šī sliekšņa, — lai neaizvāc tevi, lai kāpj tev pāri, un dadži caur tevi lai aug un nātras (kam vajag, tas sapratīs, kāpēc tu esi, o, ēzeļa dvēsle!)

Tavs skelets pie sliekšņa ir enkurs, un enkura tauva peld mums visapkārt un piesien sevi pie ēzeļa, tu smaidošā jahta, tu traleri melnais, tu zemūdene, kas nezini, kurai straumei klausīt! Jo ēzeļa skelets ir enkurs pie mūsu sliekšņa — kuģiem, lakstīgalām, kazām, kas rāpjas uz jumta, un jaunajiem zirgiem, kam pātagas bail.

Man tie ir dāvināti, man tātad vēlēti un novēlēti. Visi šie mazie cāliši, grabuliši, cibiņas, cabuliši; čiekuru putniņi, kam astē pūciņa, peņģerota lielumā muciņa, mazs noplucis Lāčplēsītis, mazītiņa Spīdoliņa, lellītes, koka brošiņas, kaut kāds mazs dzintara pirdieniņš un plastmasas mušiņas — viņi ir pievilkušies pilna māja. Skursteņslauķītis prasa mazus skurstenišus, kaķulītis — mazas pelītes, mazās pudelītes prasa mazus dzērājiņus. Grāmatplaukts tiem ir par lielu, televizors un spoguļgaldiņš — par lielu. Es sāku taisīt mazus plauktiņus. Bet, lai izzāģētu mazus plauktiņus, vajag mazus zāģišus. Mazām nagliņām vajag mazus āmurišus. Drīz es ievēroju, ka mazajiem plauktiņiem siena ir nesamērīgi liela, un nācās to samazināt, es nolaidu zemāk griestus. Tad izrādījās, ka mazais Lāčplēsītis grib vīcināt mazu zobentiņu, bet Spīdola — spēlēt mazā teātrīti, un man vajadzēja nodibināt mazu teātrīti. Es to nodibināju un nosaucu par Daiļītes teātri. Tikpat labi varēja saukt par Drāmiņas teātri.

Pamazām šie mazie nieki sāka manā mājā valdīt un pieprasīt, lai es ievēroju viņu mērogus. Viņiem nepatika manas vārdu dziesmas, un es sāku dziedāt tāpat kā viņi burtudziesmas:

Ābēbē, ābēbē, ābē,
Abēbē, ābēbē, cē . . .

Pamazām es pieradu. Izrādījās, ka var gluži labi iztikt arī ar pavisam ābecīgām dziesmām.

Kad reiz mana sieva izgāza atkritumu kastē veselu varzu sadāvināto nieku, nebaidīdamās, ko teiks draugi un paziņas dāvinātāji par tādu attieksmi pret viņu dāvanām — visi šie atkritumkušķu mērkaķīši, praulumalkas cibiņas, sprunguļgalu cūciņas, čiekuru zvirbulīši, skrandiņu lāčplēsīši, dzītiņu meitiņas, diegugalu tautdēli — visi šie suvenīrarteļu sūdambolīši pieprasīja, lai es šķiros no sievas.

Es apjuku. Bet viņi visu laiku man dīca ausīs, cik viņa liela, cik viņa lielāka par visiem, cik viņa pārāka. Un cik mēs niecīgi, mēs visi, es arī, un kā viņa smejas par mums, kā viņa vīpsnā, kā viņa nicina mūs.

Es nezinu, kā tas notika, bet es sāku justies niecīgs, maziņš, sāku neuzticīgi un aizvainoti vērot savas sievas izricības. Un es — izšķiros.

Viņi man ieprecināja lupatgala tautumeitu, un mums piedzima atgriezumū bērniņi — no parķstrēmēlēm Miervaldis, no juhtādiņām Jurītis, tad Katūnkārlītis, imitācijas Imantiņš, salmu Saulcerīte. Viņi mums dzimst daudz. Tik daudz, ka mēs vairs nezinām, ko ar tiem iesākt. Mēs tos dāvinām saviem draugiem un paziņām — lai viņi arī kļūst nelaimīgi! Kāpēc man vienam tāds mūžs nolemts!

Bet mana pirmā sieva ieprecējās citās mājās. Kāzās esot dāvinātas tikai lielas lietas: dzirnakmeņi, blūkuvīri un varakrūzes. Viņas vīrs valkājot rupjus kamzolušus un cērtot granīta durakmeņus.

Un viņi smejas par mani.

Strādāts tika saspringti un neatlaidīgi!

Mēs iztaisnojām Lielos Greizos Ratus.

Rezultāti bija necerēti, pārmainījās meteoroloģiskās, ģeofiziskās un bioloģiskās struktūras. Kaut vai tāds piemērs: cilvēki pārstāja klibot, atguva savu auguma proporcionalitāti un simetriju. Plaušu slimnieki, kuriem plastikas operācijā bija izņemtas ribas un zaudēta taisna stāja, atkal ieguva normālu, līdzsvarotu plecu pacēlumu. Martā kaķu nārstā noplēstās runču ausis atguva savu pirmatnējo līdzību. Kosmētisko operāciju zālēs pacientu kļuva arvien mazāk: šķībdegūņiem seja normalizējās pati no sevis. Sievietēm daba pati izlīdzināja pārlieku gurnu paņēvumus un kreisās vai labās gūžas pacēlumus. Cilvēki kļuva harmoniski, simetriskāki, skaistāki.

Samazinājās mikroklimata variācijas dabā. Klimats kļuva stabilāks, spiedienu maiņas retākas, skaidra laika vai lietus periodi precīzi regulāri. Baravīku rīti un pat stundas tika precīzi paziņoti pa radio un televīziju, precīzi arī norādot katrai iestādei savu lasīšanas vietu un laiku. Vējš zaudēja savu svaidīgumu un iztaisnojās — ilgi pūta un pūta vienā virzienā, tad, precīzi mainīts, pagriezās un ilgi pūta pretējā virzienā.

Sākās kalnu ģeofiziskā pārkārtošanās — grēdu haotiskie čupojumi izkārtojās taisnās paralēlās vai radiālās līnijās, taisnas līdz ar to izstiepās arī ielejas un ieleju upes. Izzuda upju līči un vecupes.

Process joprojām turpinās. Lēni, bet jau manāmi iztaisnojas ezeru un jūru krasti. Ezeri kļūst blodveidīgi regulāri. Ja ezerā ir salas, tad tās blodveidīgi izvietojas centrā. Domājams, ka lielie ūdens baseini — jūras un okeāni apļa kompozīcijās izkārtoties nevarēs, un, patiešām, var jau novērot, ka jūru krasti sāk veidot citas ģeometriskas figūras — taisnstūru formas. Rīgas jūras līcis veidojas četrstūrīgs, līdz ar to krasts ievēl Mērsragu, Ragaciemu, Ķurmju ragu un citus mazus radziņus, bet liča krasts Rīgas tuvumā no Bulduriem līdz Saulkrastiem atspiež jūru mazliet atpakaļ, izbīda Rīgu un iztaisnojas. Līdz ar to izveidojas divi asi leņķi, katrā stūrī pa restorānam: «Vārava» un «Jūras pērle». Protams, šāda precizitāte atvieglo arī kuģošanu (jo plostošana kā visnotaļ novecojies ūdeņu izmantošanas paņēmieni sen jau izrādījies pārāk neracionāls): katrā krastā mūs sagaida it kā sadzīvīvs siltums un, varētu teikt, mūsu atpūtas dienu bāka.

Pats par sevi saprotams, ka iztaisnojas ceļi un mājas lauku jaunajos ciematos sakārtojas ielās taisnlīniju un taisnlīniju konstrukcijās.

Iztaisnošanās rezultātā dzīves simetriskās un taisnvirziena likumības kļuvušas par galvenajām un noteicošajām.

Taču mums pašiem darītājiem nedrīkst būt noslēpums tas fakts, ka novērojamas mīklainas blakusparādības. Mūsu pašu vidū, šaurā cēlāju lokā, jāsaka: mēs saduramies ar negaldītām grūtībām.

Kaut vai tāds fakts: masveidīgi, taisni nostiepušās iz-

mirst čūskas. Tās vairs nelokās un nav spējīgas pārvietoties. Jūrā izzūd zivis, respektīvi, banketu galdos sāk pietrūkt zušu un nēģu. Neinteresantas kļuvušas medības: visi zvēri kustas tikai taisnā virzienā un pagriežas taisnleņķa griezienos.

Neizprotami spēki — varbūt kosmiski? — aprūtina impulsīvas, likloču, zigzagu, svaidīgas elastīgas kustības arī cilvēkam. Izzūd tādas agrāk ļoti populāras sporta spēles kā basketbols, volejbols, hokejs. Pareizāk būtu sacīt, ne izzūd, bet diferencējas, iegūst jaunu precizāku un normatīvāku ritmiku. Šodien jau var runāt par kvadrāthokeju, eliptisko basketbolu, trapecveida volejbolu un tamlīdzīgi.

Un beidzot: parādās jauns bioloģisks cilvēka tips. Ir piedzimuši bērni dažādām mātēm, dažādos zemes rajonos, bet bez kādām individuālām iezīmēm, ja neskaita dzimumatšķirību. Pagaidām mēs piedzimušos izolējam speciālos bērnudārzos, bet viņu skaits aug. Ja mēs pazīstam dvīņišus, trīņišus, četrišus, tad šos jaunpiedzimušos jau varētu nosaukt par tūkstonīšiem.

Stāvoklis rada nopietnas bažas. Varbūt Greizos Ratus nevajadzēja iztaisnot?

O, ielāpains veci! Cik tev glauns bikšdibens, bet kāda ielāpaina mēle! Kādiem ielāpiem tu runā!

Ielāps DAŽKĀRT. No vienas vietas uz tavas mēles. Tu neteiksi «novērojamas tādas un tādas parādības», bet «mūsu dzīvē dažkārt novērojamas tādas un tādas parādības». Lai tikai kāds neiedomājas, ka vienmēr. Jūs saprotiet, ne jau vienmēr. Jūs tikai neiedomājieties, ka es gribu teikt, ka vienmēr. Nē, ne vienmēr. Ne jau vienmēr. Ne jau vienmēr zog. Nē. Jūs saprotiet mani pareizi. Es gribu teikt, ka dažkārt. Dažkārt zog. Varētu teikt — dažviet. Ne jau visur. Jūs tikai nepārprotiet mani! Man bail, ka jūs varētu mani pārprast. Es gribēju teikt, ka dažkārt dažviet dažs zog... dažzog. Tas ir — ļoti reti. Tas ir, ne jau reti, bet pa brīžam. Varbūt pareizāk būtu — ne pa brīžam, bet — palaikam. Reizumis. Vietumis un reizumis. Ne vienmēr. Ne vienmēr bērns kakā biksēs. DAŽKĀRT bērns... Jūs neiedomājieties, ka bērni vispār, ka bērni kā tādi... nē, bērni... — kā lai jums to pasaka? — bērni... dažkakā. Tajos dažajos gadījumos, kad... vai... Tāpat atsevišķos gadījumos. Vietumis. Vietumis ir novērojamas tādas parādības.

Nereti nākas dzirdēt, ka mūsu dzīvē ne jau nu allaž, bet laiku pa laikam notiek... Jā, bet jūs neiedomājieties, ka tā ir mūsu dzīves likumā. Visnotaļ tas tā nav, visnotaļ tas tā nenotiek.

Dažkārt, kad es rakstu, nākas pieskarties dzīves ēnas

pusēm, jūs saprotiet tikai mani pareizi — pa reizei tas ir nepieciešams, varbūt ne nepieciešams, bet pieļaujams, jo dažkārt, varbūt pat nereti, bet vispār tomēr varētu teikt — palaikam dzīvē parādās vēl atsevišķi reti recidīvi, atsevišķi dažkārtēji gadījumi, kad vietumis... nu... dažgadās... dažmisas. Tik tiešām dažviet dažkārt daždažās. Varbūt tiešām šis ir tas īstais vārds, kas varētu izteikt mūsu dzīves dažkārtējo dažreizību. Daždažās. Tik tiešām — daždažās. — — — — —

Nē, man tomēr ir dziļas bažas, ka jūs varētu domāt... varbūt nodomāt dažkārt, ka es palaikam... ka man... tas ir, ka es... ka jūs mani dažkārt varbūt varētu saprast ne nu tā... nu, dažkārt man bailes, ka jūs reizumis kaut kā varētu mani varbūt, teiksim... pārprast.

Ir viens vārds, kas teikuma beigās sacīts, visu uzsprižina. Vārds DIEMŽĒL. Uzsprižina visu teikumu. Visu labo mūžu.

— Un tāda nu ir pateicība. Viņu dēļ es katru kumosu savai mutei esmu atrāvusi. (Un zem vārdiem dziļā tumsā paspīd vārds «diemžēl».)

— Man neviens nevar pārnest. Līdz šai dienai tev esmu uzficīga. (Bet kā apslēpti draudi nāk no dziļuma augšā «diemžēl».)

Iznīcinošais vārds. Kā krusts pār teikumu. Šķērsām pār dzīvi! Pātaga pār seju, pārlauzts cirtiens: diem-žēl! (Šmiukš! Šmiukš!)

Baroju, kopu, diem—žēl. (Šmiukš! Smiukš!)

Mīlēju tevi, diem—žēl. Uzpurējos, diem—žēl. Par nožēlošanu, nožēloju, nevajadzēja.

Pašstādītai ābelītei galotnīti nočērt nazis DIEMŽĒL. Lien diemžēlčūska, dzeļ diemžēlskorpions. Mazs sērkokciņš uzņirdz pie mājas stūra. Visu laiku šis cilvēks man stāstīja, kā cēlis brālim māju, kādu gaišu un skaistu, un tad ņem pēkšņi akmeni un triec logos: diem-žēl!

Ņem diemžēlsērkokciņu un palaiž uguni juntā.

Bīstams vārds. Nāk beigās, kad daudz kas padarīts vai kad viss jau gatavs. Nekad nesaka sākumā «Diemžēl celsim māju». «Diemžēl precēsimies», «Diemžēl būšu revolucionārs». Bet atnāk beigās un iznīcina. «Uzcēlām

to māju diemžēl.» «Sapinos ar revolucionāriem diemžēl.»
Iznīcina uzticēšanos. Izmežģī ticību.

DIEMŽĒL ir nāves punkts, robeža, aiz kuras mirst. Mēs
ceļam savu dzīvi un savu līdzcilvēku dzīvi tikai līdz
vārdam «diemžēl».

Kad tu to esi pateicis (skaļi vai pie sevis klusībā),
kaut kas mirst, kādam tu esi nāves spriedumu parakstī-
jis — draugam, tuvākajam vai sev pašam.

Kad saule no rīta kāpj debesīs, pasaki briesmīgo
vārdu «diemžēl» un tā, zenītā netikusi, norietēs.

Sirds. Draugs. Sirds draugs. Stipra vienība, labi saskan.

Sirds pati ir plika un nabadzīga, bez šiem kopvārdiem, sirds vien, viena pati. Sirds. Sirdī, manu sirdī, ar manu sirdī — tas nav nekas. Nav. Neskan.

Vajag sirdi sapārot. Ir tādi vārdi, pēc kuriem sirds prasās. Jūs domājat, ka sirds ilgojas tikai pēc kaut kā cēla nezināma? Nē, sirds pirmkārt grib lietas. Tāpēc jau tās sauc par sirdslietām.

Kas tās ir — sirdslietas?

Piemēram, sirdspuķītes. Sirdstulpītes, sirdsnātrītes, sirdsdriģenes, daudz visādu sirdspuķīšu.

Saka — sirdskniedīte. Tu esi mana sirdskniedīte. Saka — sirdsnagliņa. Tad lai viņa domā, ko viņš ar to domājis: vai es esmu viņa sirdī saldi un sāpīgi iedzīta, vai viņš ar to domājis tikai tādu kā kreicnagliņu garšvielām?

Tu esi sirdskalpiņš! Tad lai viņš izdomā, kas viņam jādara.

Nejaucieties, lūdzu, manās sirdslietās! Tas ir — nebrādāriet manās sirdsnarcisēs, neskrūvējieties manās sirdskrūvītēs!

Spalvaskāts, kad es rakstu, ir mana sirdslieta, un burtnīcas, kurās es rakstu, ir manas sirdslietas. Ja jūs man ko aizrādāt, tad es saku: nejaucieties cita sirdslietās!

Man gan reizēm šīs lietas sajūk. Kad man ir sajukums sirdslietās, tad es vienmēr iedomāju mazu sirds sekretārīti, tik smalku kā pati sirds lietvedība. Vispār sirdij vien būtu vajadzīgi veseli štati. Teiksim, sirds rēķinvedis. Ir daudz cilvēku, ar kuriem man vajadzētu norēķināties vai izrēķināties, bet neatliek ne laika, ne spēka. Sirdsrēķinvedim, protams, jābūt stipram, ar stipru ķērienu.

Sirdspelīte. Sirdsbullītis. Sirdssuns. Mana sirdsnātre Skaidrīte. Vanda mana sirdsbalanda. Visādi sirdskrampiši, sirdsburbuļi un tamlīdzīgi... Sirdsbērns (tas, kas sirdi rauj laukā). Sirdsjānis. Mans sirdsbuldurjānis.

Bet tas tur — tas ir tāds sirdsdulburs. Un atcerieties, ka sirdsdulburjānis nav tas pats, kas sirdsbuldurjānis.

Ja pilsētiņas tuvumā ir garnizons, tad meitenes sapņo par sirdsmajoriem. Bet majori ir jau apprecējušies. Viņi apprecējās, kad bija vēl leitnanti vai seržanti, un tā meitenes parasti dabū tikai sirdsleitnantus vai sirds-seržantus. Ja vispār ko dabū. Dažai sirds albumā ir vesels sirds garnizons, bet sirdspasītē — nekā.

Bet sirdsmajorus var dabūt peldsezonas laikā Majoros vai Bulduros. Uz veselu sezonu. Tad tas ir pārejošs sirdsmajormajors vai pārejošs sirdsbuldurmajors.

Tas būtu par sirdslietām. Tagad par procesiem, par parādībām. Maza sirdsklauvīte. Kas ir sirdsklauvīte? Kurš kuram klauvē? Vai tas ir «atdari» vai «laid mani laukā»? Vai tas ir flirts vai mīlestība? Vai tas ir sākums vai šķiršanās? Tā viss sarežģās un kļūst interesanti, kad

sirdi sapāro ar citiem vārdiem. Bet tās ir tikai sirds kombinācijas ar lietvārdiem, — kur tad vēl visas citas vārdu šķiras.

Īpašības vārdi.

Sirdsmīļais, sirdsskaidrais, sirdsšķīstais — tos jau nu mēs zinām, tad vēl — sirdsmēmais, sirdsaklais, sirdsmalkais. Sirdsķertais un sirdsapdauzītais. Parasti tie ir saliekteni ar divzīlbīgu īpašības vārdu, un tie ir tie skanīgākie. Bet var lietot arī sarežģītākus sirdsdivdabjvārdus, piemēram, sirdsapžēlojies, sirdspārmaļojies, sirds-sagriezies. (Kad viņš mani redzēja ar to otru, viņš veselu nedēļu staigāja sirdssagriezies.) Nereti veidojas sirdsatgriezeniskās lietvārdu formas: sirdsapžēlotājies, sirdsapžēlotājamajies. (Piemēram: tādu es viņu pazīnu, — allaž dzīvespriecīgs, sirdsapsmējušajamies. Kaut būtu vairāk tādu sirdspārmalāmejošajamies cilvēku!)

Vietniekvārdi.

Sirdsviņš, sirdsviņa. (Sirdsviņš teica sirdsviņai: kur mēs abi gulēsim? Dzīļš ir sniegs, īsas kājas, tālu salmu gubēnīt's.)

Vēstules beigās var nerakstīt «no sirds tavs», bet vienkārši «sirdstavs». Sirdstava Tekla. Sirdstava Taņa.

Nu protams, visa centrā ir un paliek sirdspats. Vai kā tautas sakāmvārds bilst: katram sirdspašam sirdssavs kreklis tuvāk.

Skaitļu vārdi.

Sirdsviens. Visradošākais darbs man ir sirdsvienam. Par sirdsdiviem un sirdstrijiem jau runājām. Sirdstrešais vienmēr ir tas jaucējs.

Man negribas jums stāstīt par sirdsnulli. Sirdsnulle ir pēdējais glābšanas riņķis, pie kura mēs turamies, kad dzīve grimst mīnusus, grimst negatīvo skaitļu jūrā. Sirdsnulle ir visa izsīkums, bet no tās viss var sākties arī no jauna atkal. Tā ir klīniskā nāve, no tās var augšāmcelties, bet var arī neatmosties.

Darbības vārdi.

Nav jēgas vārdam «sirdsmilēt». Pārāk pašsaprotami. Bet sirdsādīt jau kaut ko nozīmē. Sirdsada jaciņas, pirms bērns vēl nav pasaulē nācis. Var prasīt un var sirdsprasīt. Var gribēt un var sirdsgribēt.

Apstākļu vārdi.

Kad tas notika? Tas notika sirdsreiz. Kur tas bija? Tas bija sirdstuvu. Un kā tas notika? Tas notika sirdsklusītēm.

Bet visvarenākie man liekas sirdssaikļi. Es personīgi nejūtu saikli «sirdsun». Lielais saiklis ir SIRDSEBET. Tas kā zīmogs ir manā mēlē iespiests. Šaubu un veto saiklis.

Apsardzes saiklis. Sargsaiklis. Nekad neguļošais. Mazs vārdiņš, bet — cik tālu redz! Cik īsi runā pretim, bet cik tālu uzvar! Es jūtu arī vārdu SIRDSJO. Pamatojuma saiklis «sirdsjo». Es te palikšu, sirdsjo. Pat nav jāsaka: Es te palikšu, sirdsjo man te jāpaliek. Pietiek ar vienu «sirdsjo» visa palīgteikuma vietā. Es te palikšu, sirdsjo. Es to darīšu, sirdsjo. Es to drīkstu — sirdsjo.

Mums vajaga turēties. Mums vajaga sirdsturēties. Mums vajaga sirdsturēties kopā. SIDRDSJO.

Pa virsu, pa virsu.

Pa virsu galdiem. (Mēs nezinām, kas ir atvilktnēs, mēs nezinām.)

Pa virsu vizma (cik dziļa ir upe, mēs nezinām), un putas pa virsu (mēs nezinām, cik krūzē ir alus).

Pa virsu es mīlēju tevi, pa virsu, un bērni dzimst un aug, smeļ bļodā pa virsu un aiziet skolā — pa virsu.

Pa virsu pilieni lēkā, aug peļķes un aizsalst, un atkūst, mēs sējam pa virsu, un uzdīgst pa virsu un uzaug.

Bet aiziet — pa kurieni aiziet?

Ak, aiziet arī pa virsu. Tie divi metri dziļumā neko nenožīmē. Pa virsu.

Mēs neejam uz nāvi. Mēs neejam uz novecošanos. Mēs ejam satikt sevi. Mēs ejam satikt Sevi Otro.

Dzīve ir it kā divu cilvēku pretīgājiens. Mans vecums iet satikt manu jaunību. Viņi satiekas kaut kur vīra gados. Pie tās vīra gadu robežas.

Tā kā satiksies divi kazbuki uz balņa pāri upei, tā es ar sevi satikšos. Kas tā būs par priecīgu badišanos! Tāpēc jau viņi iet viens otram pretī, ka viņiem ir ragi un viņi satiksies uz laipas.

Es visu laiku nāku sev pretim. Kad satiksies mana sirmā bārda ar manu pirmo knupīti, tad es būšu visistākais. Kad satiksies kalnu virsotņu sniegs ar Nīlas krokodiliem.

Kā divi parlamentārieši nāk Ziemeļpols pretī Dienvidpolam. Es ar sevi satikšos pie ekvatora.

Kā plauksta satiekas ar plaukstu, tā es ar sevi satiekos aplausu brīdī. Es esmu divu plaukstu vibrācija telpā. Varbūt tāpēc aplausos ir tāds svinīgums.

Kad sajuks kuļamajā bļodā jaunais krējums ar veco sviestu, būs viens brīdis, kad tie nebūs ne sviests, ne krējums. Tas ir brīdis, kad atdalās paniņas un sākas jaunais sviests.

Mēs nenovecojam, mēs ejam uz jauno krējumu.

Pat ja tu esi tik vecs kā vecais mēness, tad tu vari sakulties jaunā mēnesī, ja vien tu zini, ka tev ir jāsaķuļas ar jauno mēness gaismu.

Asaras ir tikai sūkalas.

Gana man visu pasauli mācīt! Viens cilvēks jāatstāj
nemācīts. Viens suns man blakus ar sarkanu mēli!

Suns sarkanu mēli skrien pa manām tulpēm un ne-
klausa — viens nemācīts suns!

Vai es kliegšu atkal kā gailis tumsā, plēsīšu aiz ausīm
kā modinātājs?

Kad simti skrien uz tramvaju, Viņa lai guļ! Lai guļ, cik
Viņai gribas! Lai Viņa guļ darba vidū dispečera punktā.
Lai apguļas kā dzīvsudraba stabiņš termometrā. Saule no
karstuma kūst, bet dzīvsudrabs guļ kā beigts.

Lai Viņa guļ hokeja mačos un visos sacīkšu automobi-
ļos! Lai Viņa guļ starta bedrītēs un starta pistoļu
stobros.

Un lai danco, kur neklājas! Kā tarantella uz tarifikā-
cijas tabulām! Viņa dejo plānā un uz plāna cipariem at-
dauza kājas. Kādas skaistas kājas! Un kā man žēl, ka
Viņa tās atdauza uz plāna cipariem!

Nakts aube lēni nolaižas pār mums, mēness kā no-
šķiebta, pamesta naktstupele. Naktskrekla miers pāri
zemei, — tikai zebiekste našķējas pa zvaigznēm! Tāpēc,
ka viņa ir nemācīta. Naktīs viņa pamostas un ēd, knibi-
nās pa zvaigznēm kā pa zapties burkām.

Dzemdējiet vienu bērniņu, kas ir nemācīts! Lai viņš
nepazīst pulksteni. Pasaule ir liela pulksteņa ciparnīca,
pa kuru rādītājs triec ļaudis. Rādītājs nāk kā šķūre, kā

liekšķere. No rādītāja bēg kā no izkopts, pa ciparnīcu apkārt skrien ļaudis.

Vieni skrien ar minūšu rādītāju, otri ar sekunžu rādītāju. Trešie iet lēni ar stundeni. Bet visi iet ar vienu un to pašu laiku. Ar kuru rādītāju tu gribi iet — tas ir tikai stila jautājums. Ja tev ir sprintera daba, tad skrien ar sekunžu rādītāju. Ja tu esi maratonskrējējs, tad skrien ar minūšu rādītāju. Bet, ja tu iesi ar stundu rādītāju, — arī nekā tu nebūsi pazaudējis.

Vai tu bēdz rādītājam pa priekšu, tā dzīts un baidīts, vai ej tūliņ aiz tā, cenšoties neatpalikt, — arī tas ir stila jautājums. Pirmie ir tie, kuriem nekad nav laika. No rīta tu paķer sviestmaizi no galda, bet nāk minūšu rādītājs, un tu bēdz — rādītājs nāk pāri galdam, un galds paliek tur — viņā pusē. Tu aizmirsi cimdiņus mājās, bet atpakaļ vairs netiec — no tās puses nāk virsū rādītājs.

Miļie, nāk atkal virsū rādītājs — nav laika! — tu paķer savus bērniņus, nepaspēj saskaitīt, vai ir visi (bet nav visi) — nav laika, nav laika! — nāk rādītājs, un Kārlītis paliek aiz rādītāja un izaug par vaidieniņ ko!

Viegli pazīt cilvēkus, kam tuvu aiz muguras rādītājs. Viņi skrien vienā kājā kurpe, otra — basa. Sievietēm ir šķībi iekrāsotas lūpas — viņas spogulī ieraudzījušas rādītāju sev aiz muguras, pārbijušās un uzrāvušās ātru līniju, šķību un pārāk spilgtu. Tādas nu izskrējušas un nu skrien pa ielu.

Uzirusi zeķe, nedzīta bārda, negludinātas bikses, netīrīti zobi, neapkalts zirgs un nepumpētas riepas — tā mēs

bēgam, mums nav laika apstāties. Un aiz mums kā gans aiz aitām nāk rādītājs.

Mēs, otrie, ejam tūliņ aiz rādītāja. Mūsu rezervē ir vesels rādītāja aplis. Mēs cenšamies neatpalikt, bet, ja mums nokrīt kurpe, mēs varam to pacelt un apvilkt par jaunu. Mums ir laiks rezervē — iešūt pogu, nospodrināt kurpes, pamīlēt sievu, Jēzu Kristu piesist krustā. Mums ir laika rezerve, mēs atkal panāksim rādītāju un centīsimies no tā neatpalikt. Mēs paši sakām: neatpalikt no laika.

Bet viens cilvēks guļ. Viņš guļ uz ciparnīcas un neliekas ne zinīs. Man gribas viņu pamācīt, kliegt, ka rādītājs viņam noraus galvu, ka nocirtīs roku, ka jātiek laikam līdz, ka... Bet nekas nenotiek. Rādītājs pāriet pāri, un viņš guļ mierīgi tālāk. Es gaidu, kas būs, kad viņš celsies. Jā, pamostas un, kad nāk rādītājs, viņš pieliecas paostīt puķi. Kad nāk rādītājs, viņš meklē kameņu medu. Viņš noguļas pie avota padzerties. Viņš mierīgi tīra savas kurpes. Vienmēr šajā brīdī, kad nāk svarīgais rādītājs, notiek kaut kas mazsvarīgs — viņš uz ceļiem rok kartupeļus vagā vai ir pazaudējis zālē nazi, vai ir iekritis spainis akā un viņš ir ielīdis tam pakal. Rādītājs viņam pāriet pāri un neskar. Tā sagadās? Viņš dzīvo, it kā laiks uz viņu nemaz neattiektos.

Es gribēju pamācīt. Bet vismaz viens cilvēks jāatstāj nemācīts.

Mana māte saka: «Kad es biju jauna, tad dejoju uz iķīvja.»

Es nevaru. Es arī esmu jauna, bet nevaru. Mana māsa ir mātē iedzimusī.

Viņai kājas griežas auklīnā. Kad viņa bija maziņa, viņa dejoja krūzītēs. Izdzēra krūzīti ar pienu un pēc tam tajā dejoja.

Viņa dega kā uguns krūzītē, tikai rokas vien plīvoja laukā, es nevarēju to paciest un vienmēr viņu apgāzu ar visu krūzīti. Bet viņa neņēma ļaunā, viņa ielēca bļodiņā, viņa dejoja pa bļodiņām kā pa vulkānu krāteriem, reizēm pelnus un dzirksteles izkliegdamā gaisā.

Es jau nevarēju apgāzt visas bļodiņas, bet manas kājas no smaguma un nevērtības sāpēja.

Manas kājas varēja mālus mīcīt un dziļu sniegu brist, bet viņas arī gribēja deļot. Viņas tā gribēja deļot, ka raustījās kā suns ķēdē — un nevarēja.

Bet mana māsa deļoja visur un vienmēr.

Kad viņa gāja vidusskolā, viņa piecniekus izdeļoja. Ne jau tikai fizikultūrā. Viņa mācēja izdeļot visu. Viņa izdeļoja Mendeļeļeva sistēmas tabulu tik viegli, it kā mēs spēļētu pagalmā lēķšanu pa rutiņām.

Ģometrija viņai rādījās kā viena deļu telpa. Kad viņa mācījās spēļu valodu, tad viņa teica: «Man vēl šitā valoda jānorumbo!» Bet par ģometriju viņa teica: «Man tā jānorumbo.»

Un viņa nodejoja prizmas, spektrus un izdejoja piecniekus.

Manas kājas ir smagas, un tās reizēm pa naktīm raud.

Mana māsa dejo vienmēr un visur. Viņa izdzer glāzīti un dejo glāzītēs; puikas, kas ir mums līdz, lej konjaku zemē un aicina viņu savā glāzītē.

Es tā mīlu savu māsu, ka man bail viņu apskaust. Bet manas kājas sāp no nevērtības.

Es gribu bērnus. Viņi dejos kā mana māsa. Viņi dejo jau tagad manī kā elektroni molekulā. Kad viņi piedzims un būs vēl pavisam maziņi, viņi dejos peņģerotos. Es viņus mācīšu dejojot vienreiz vienu, kā mana māsa dejo.

Kad es mazgāju šķīvjus, es tajos redzu jau viņu pēdas. Vējš virpuļo pa šķīvja puķēm, un es jūtu sev vieglas kājas kā maniem bērniem. Es jūtu savās smagajās kājās vēl kādas vieglākas, it kā šīs smagās būtu man uzautas kā biezzoju zābaki, kā neveikli velteņi.

Kur es tāda esmu gadījusies starp savu māti un sa-
viem bērniem — kā klucis strautā, kā sieksta!

Mani bērni ir mazi, balti mākonīši. Es esmu iemests kā akmens debesīs, visi ap mani dejo, tikai es nevaru pakustēties.

Kuru dziesmu izdziedāju, to satinu kamolā... Viņa domāja, ka kamoli ir tie drošākie. Bet kamoli ir nīcīgi un iet bojā. Tā ka es nezinu, vai mums ir palikušas viņas kamolu dziesmas. Bet viņa, varbūt pati to nezinādama, ir piedziedājusi visu mūsu sētu, un nu mēs vācamies prom uz jauno ciematu, un nu mēs to atrodam. Es nezinu, kur lai to visu liek. Kaut kā neticami, ka pat vecā cūku sile ir pilna piedziedāta dziesmām, un, kad mūsu pulkas to atrada un lalda upītē kā kuģi, viņi līdz ar dražu un nokaltušām lapām no tās izbēra arī dziesmas un nāca man prasīt, kas tās tādas.

Vecais kartupeļu pūrs palika šķūnī — kam mums pūrs un ko mēs ar viņu mērīsim. Tajā bija iekritusi nez no kuriem laikiem — droši vien kad Jānītis bija mazs — pūkaina tenisa bumbiņa, un, kad es liecos to paņemt, kaut kādas atbalsis atskanēja, man likās, ka es dzirdēju: Lai balstiņis pāri skan...» Varbūt — man tikai tā likās. Kur nu kartupeļu pūrā varēja gadīties tāda augsta dziesma «Lokatiesi mežu gali!»!

Klētī vecajā skapī atstājām vecātēva kažoku, toreiz tādi bija — vadmalas puskažoki, kas vairs tādu valkās! Bet es zinu: tas kažoks ir tā piedziedāts, ka... Atpogāju kaula pogas un redzu, tur rokas sākumā pie pleca, tur vilniņā viņas visas guļ. Tāda kažoka mūžs ir garš, varbūt no jaunības. Un vecāmāte jau arī bija jauna. Tur viņa visu laiku vectēva azotē ir dziedājusi, čukstējusi, asa-

rās šņaukājusies. Tur viņa ir dzīvojusi un pilnu kažoku piedziedājusi. Es vēl atceros, kā vectēvs teica: «Es ņemu savu veceni padusē un eju mājās.» Tā viņi abi gājuši un dziedājuši.

Aka ir piedziedāta. Dziļi piedziedāta. Līdz debesīm apakšā. Tagad melioratori brauc ar ceļamkrānu un ceļ ārā grodus, pārdod jaunajās mājās par 10 rubļiem gabalā.

Nojumē stāv vecās kamanas. Ziemas vakarā spīd apaļš mēness eglēs. Rokas satiekas zem zirgu deķa. Man pazuda kumeliņis celmotā līdumā... Kā tur bija tālāk? Meklēja, meklēja, atrada pie meitām magoņu dārzā. Vai rožu dārzā? Man izbrida rožu dārz'... Jā, rožu dārzā.

Pamodināt žēlumu? Pamodināt žēlumu pret bijušo? Nekādu žēlumu es negribu pamodināt! Es vienīgi nezinu, ko ņemt līdz, ko atstāt. Es domāju, nav jau jāņem līdz kartupeļu pūrs, varētu paņemt līdz tikai tās dziesmas, bet kur tur jaunajā dzīvoklī viņas liks? Nu, kur tur ir tāda vieta? Virtuvē, trauku skapī, saldējamā skapī? Tā kā nepieklātos. Naktsskapīti? Naktsskapīti varētu, bet vīrs tur noliek savu bārdas dzenamo aparātu un, ja kaut kas viņu tur traucēs, — izsviedīs bez žēlastības.

Es varētu turēt tās spoguļgalda atvilktņītē, teiksim, vienā, trīs jau pavisam tikai ir. Bet maz tur var ielikt, būs jāatlasa, bet es jau nezinu arī, kuras ir vērtīgākās, kuras ņemt, kuras neņemt. Dažreiz sirds iesāpas: nekā tu nejēdz! Kartupeļus proti izšķirot, kurš sēklai, kurš cūkai, kurš pašiem ēšanai, bet no mātes dziesmiņām nekā

nesaproti: vai ņemt no tām, kas vecajā miltu sietiņā, vai no tām, kas vecajā ķērnē.

Es teicu puikam: «Ņem magnetofonu, ierakstīsim!» Aizejam uz klēti, es atveru mātes pūra lādi (mēs tur tagad miltus glabājam), es visu dzirdu, kā tās dziesmiņas skan. Es saku puikam: «Slēdz iekšā!» Viņš skatās manī kā jukušā: «Es nekā nedzirdul!» Es saku: «Slēdz iekšā!» Viņš saka: «Māt, vai tu bišķi nejūc, ne?»

Aizrakstīju vēstuli uz Rīgas skaņu plašu rūpnīcu, lai atbrauc uz mūsu šķūni, ieraksta manas mātes dziesmas. I ne atbrauca, i ne atbildēja.

Strauja, strauja upe tecēj' gar brālīša namdurvīm un
ietecēja pa namdurvīm istabā un tai cauri.

Tā bija tā drošā, tā neaprēķināmā upe.

Tā ir tā drošā upe, kura neatzīst, ka viņai jāklausa
tikai zemes pievilksanas spēks.

Viņa gāzās pie manis trešajā stāvā augšā, pa trepju
krācēm putodama, un visu nakti gulēja manā puķu vāzē.
No rīta es to iekūlu ziepju trauciņā un izpūtu ar burbu-
ļiem debesis.

Un, kad viņa bija prom, mazgājamā bļodā palika vēl
trīs zaļas līdakas.

Nedrīkstēju pāri jāti, baidās manis kumeliņš...

Tā upe ir atkal priekšā.

Ai, Pededzīte Misisipi, ai, Oba Abaviņa, ko lai dara ar kumeliņu? Kumeliņš mums tāds bikls, piegūļā audzis, pineklišos audzināts. Savā pūrvietā strādīgs, auzu kulē bubinājis, mīkstām lūpām lupinājies — nu brien!

Nebrien.

Muļķi, dūkanais, mustangi meridiānus saplēš!

Bērais Brenči, tā mēs nemūžam netiksim ne līdz Brahmaputraī un līdz Bangladešai.

Jāj, bāliņi, droši pāri, nesliks tavis kumeliņis... Ieskaidro tu viņam, kumeliņam, ka upe ir tāds pats radījums — iemauktojams. Ka upe ir jājama, apseglojama, ilksīs jūdzama!

Es iejūdzu Gauju ričā un rauju projām uz Viļņu pie Justina Marcinkēviča, šķērsām Lielupeī, šķērsām Misai.

Ar dūkanām upēm kā dūkanām lejkannām puķes mēs laistām. Ar bērajām mēs braucam bērēs.

Bet dābolainās mēs līmējam kā tapetes pie sienas.

Jāj droši pāri! Tās upes ir mūsu! Ļauj Abavai ietecēt ausī, es jau neprasu, lai tu ļauj tai ietecēt sirdī. Panēsā to kādu dienu ausī, lai tā parūc.

Daugava ir šokolāde, paņem to aiz vaiga, lai tā kūst, kamēr paliek tev zem mēles viena vienīga nekūstoša šķembiņa šķepelīte — Staburadze.

Strauji tek nampriekšā, pirtspriekšā, gar pašu stūrakmeni, izved ik rītus zirgu un pieradini — iemērc tam purnu straumē!

Redzi, gar durvīm drasē, redzi, kā citi — uz akmeņa malku skalda un strautā kur uguntiņu! Un — zobens griež baltu smilti. Zobens griež upi. Tā es viņu sagriezīšu kā baltmaizi un pa gabaliņam jums izdalīšu!

Skrejiet līdz, ja jūs esat līdzskrējēji. Bet, ja jūs esat krustotāji, tad jājiet pāri!

Varētāji, krustotāji.

Zobens grieza baltu smilti, arī baltu akmeni pārgriezīs.

Ko tad jūs tā neatdodaties?

Upe skrej, straume skrej, ko tad jūs tā turaties pretī
straumei, iekērušies akmenī?

Zirgs skrien, grib just abas pavadas, abas tavas rokas.
Ko tad tu tā — ar vienu roku turi cepuri? Vai tev savu
matu žēl? Vai tev bail no vēja ausīs?

Kā tad niedre nenolūst?

Kā tad koki nenolūst?

Kā tad bērni krīt no gultas, nenositas?

Atdodies diendusai, tā ar mušas dziesmu nāk, rūtī
dzied, zālē dzied, liepa vienā medū dūc. Paklāj segu
rūtaino, atgulies, atdodies!

Atdod dievs mieru man, dienas dusas mieru dod! Sau-
les mieru, medus mieru savāktā rāmītī.

Atdod dievs . . . Atdot-diez vai varēs dievs atdot. Pats
dodies atdodies, pats pretī neturies!

Atdodies vakaram, tas kā melna dziesma nāk. Logā
gaisma iedegsies kā pūkains jāņtārpīņš. Zeme dus, meži
guļ — vai tev atkal miegs nenāk?

Tu vēl neguli?

Nu tad ej bezmieģā! Esi pūce pusnaktī! Pele skrien,
ezis murkšķ, bērnu sapņi mellenēs — visu pūces acis
redz. Atdodies bezmieģam!

Atdodies, zemes bērns, saulītel, mēnesim, cieļaval
baltgalvel, zalktīm vara vainadzīpu.

Vējam dod vēja tiesu, rasal savas siltas pēdas, ūdenim,
skrējējam, ļauj tecēt spilvenā.

Paļāvīgi akmens aug, paļāvīgi ūdens tek. Es uz tevi
paļaujos. Tu man tā teici jau?

Ko tad jūs tā nepaļaujaties?

Ko tad jūs, uzvilkuši buras, turaties enkuros? Gribat,
lai buras saplēš?

Ko tad jūs uzputoti nenākat pāri malām?

Ko jūs, bultu uzvilkuši, mokat to un vajā nelaižat?

Atdodies, Jāni, Ilzītei!

Paļaujies, Ilzīt, Jānim!

Ar naktstauriņiem ieskrien mīlestība logā. (Nodzēs uguni, citādi nebūs miera!)

Ar naktstauriņiem ieskrien? Tā ir vēl tikai nojausma, pati mīlestība ir neaizsniedzama. Tālu Lielupes dzelmē šonakt guļ zivis. Otrā krastā viļņi skrien uz otru pusi.

Tālu mēs esam viens no otra. Kā bērza dienvidu un ziemeļu zari. Kādam vējam jānāk, lai mūs sanestu kopā?

Mēs esam kā pretējās šķūņa durvis. Un šķūnī staigā caurvējš.

Neaizsniedzama guļ mīlestība zem tava nama. Lai to aizsniegtu, jānoārda viss nams. Vai tu ļausi noārdīt savu namu, vai tu noārdīsi to pati?

It kā vienkārši likās: ar naktstauriņiem ieskrien mīlestība logā. It kā vienkārši tieši un tuvu. It kā mēs būtu putni un dziedātu galotnē.

Bet mīlestība ir saknēs un tur, kur dziļi guļ zivis.

Kā nojausma skrien ziedlapiņa.

O, Juta! Mēs to pasauli iztaisītu! Mēs zinām, kur ir starta bedrītes.

(Sarkana magone tev pie krūtīm, zobos man zila rudzupuķe.)

O, Juta! Zeme nestieg, putekļi neput, un cik viegli ir akmeņus nest! Un katru vakaru es mazgātu kājas.

Juta, uztaisi man sviestmaizi, cīruļmaizi, redzi, jau sēj, ka mēs nenokavējam!

Juta, uztaisi man lakstīgalu maizi, mēs zinām, kā lakstīgalas dzied, bet ieklausies, kā viņas klusē! Neizturami klusē. Vai mums nav jāiet?

Juta, vēl ir agrs, nesvied vēl čibiņas nost, vēl nav pārkons bijis. Uztaisi dzegužmaizītes, govīm tagad ir pieneņu sviests un dīvains dullums ragos.

Drīz būs Jāņi. Ja mēs līdz Jāņiem nebūsim pļavā sliedi atstājuši, neviens neticēs, ka mēs esam bijuši.

Es tev gribēju kaut ko teikt, bet to nevar te stāvot pasacīt.

Un arī ejot to nevar pateikt. Jo man zobos ir zila rudzupuķe.

Tu esi kā sērkociņu kastīte tumsā.

Tu tik pazīstami tumsā iečabējies, ka es tūliņ pastiepu roku. Tikai sērkociņu kastītes tā čab! Es jau tevi nemaz nemeklēju, es stiepu roku pēc zaptas burciņas vai pēc cukurdozītes, es vairs neatceros. Tām jau, tu zini, nav nekādas skaņas — piegrūd tumsā vai gaismā. Pudelēm gan, ja viņas ir bariņā, tad viņas nozviedzas bezkaunīgi droši — kā kantoristes vienā istabā vai kā vienpadsmitklasnieces bez skolotājas. Bet tikko viena — stāv klusa kā bļodiņa. Un tā nu, cukurdozīti neatradis, es sāku tumsā taustīties kā pa taustiņiem, prieka pēc vien. Kā tumsā skanēja! Grāmatas tumsā bija visneizteiksmīgākās, bet visbrīvākie bija pulksteņi, tie grabinājās kā eži naktī, tie vaušķēja kā veci suņi, kam nenāk miegs, tie klepoja kā vectēvi, stenēja kā vecmāmuļas, ķiķināja kā jaunas meitas ar puisiem pār palodu. Reizēm varēja skaidri dzirdēt, ka tie kasījās. Un kāds tur brīnums, ka pulkstenim arī ir kašķis? Ap pulksten pusdiviem naktī sāka šķaudīt lielais sienas pulkstenis, un man kļuva baigi. Vispirms man uznāca bailes no gripas, bailes, ka es varu aplipt ar pulksteņu gripu. Ej nu zini — tumsā jau nevarēja redzēt, vai tāds pulkstenis šķaudīdams aizklājas ar ko vai nē, bumbas jau priekšā necēla! Un tam vajag būt briesmīgi — saslimt ar pulksteņu gripu. Tevī viss sāk iekšā čerkstēt, tu gribi zvaniņ un nevari pazvanīt; tu gribi liet un nevari palet, galu galā tu apstājies

un redzi, kā citi pulksteņi iet — iet kā kuģi jūrā. Bet tu stāvi, zobratņos eļļa atdziest, un tavi rādītāji piesisti kā rokas krustā. Brrr!

Pēc kāda brīža man sāka likties, ka pulksteņi lēnām zogas uz manu pusi. Es ieklausījos — kā tad! Pa galddrānu, elpu aizturējis, zagās šurp zvanītājs, es viņu pazinu pēc kājiņas knakšķiem — labajai kājelei viņam bija vītņiite nogriezusies un tāpēc tā mazliet klibi ļodzījās. «Nekrietnais klibiķis!» es klusībā pie sevis nolamājos, bet skaļi izsacīt baidījos — no visām pusēm nāca pulksteņi. Kabaņas pulkstenis līda uz vēdera, es skaidri dzirdēju, kā viņš atsitās pret tintnīcu un brīdi pieklusa, nogaldīja un tad līda šurp. Un tad notika tāda kā jezga, kā klusa stenēšana un piņķēšanās. Kaut nu tā būtu! Rīt jau redzēsim! Ja vāciņa monogramma būs pieķepusi ar medu, tad skaidrs, ka šis līdis man virsū un pa ceļam uzgrūdies medusmaizītei, ko biju pametis, telefonam zvanot, pusēstu.

Bet pulksteņu nākšana kļuva arvien biezāka, blīvāka. Tie nāca no visām pusēm, ķēdē, tumsu kā mežu ķemmedami. Es iedomājos, kā viņi nāk — rādītāju bultas kā šķēpus padusē nes gatavus dūrienam noliektus lejup. Es dzirdēju, kā pasaule visapkārt aiz mājas sienām skanēja vienos pulksteņu tikškos, kā sienāžu piedziedāta tumsa augstā — vienā skanēšanā, zvanišanā, vibrēšanā. Visa šī skaņu masa nāca man virsū, kļuva arvien blīvāka, un nu jau tuvu, pavisam tuvu un . . . aplusa! Es arī aizturēju elpu. Pret mani stāvēja nolaisti stundeņu šķēpi. Kādreiz mēs, pulkas, tā spēlējāmies ar adatu: aizmieguši acis, to tuvinajam pieres vidūnam virs deguna un jutām, kā

adata tuvojas, tuvojas ... un jau sāk pierē kutēt, nupat, nupat ar savu asumiņu tā pieskarsies un ... Pulksteņi droši vien skatījās, kā es esmu pārbijies.

Bū! Es ķēru plauktā un apgāzu krūzīti. Bet tu tepat iečabējies. Es pazīstu tavu čabēšanu tumsā. Tikai sēr-kociņu kastītes tā čab!

Balles no manis nogāzās kā ledus no jumta. Es vēl smagi elsoju, bet biju jau gaismā. Es tevi atradu un izglābos. Es tevi pazinu tumsā. «Kā tu čabi! Čabulīti! Čabulīti manu!»

Sieviete ir smaržojošs siens vēlā rudenī siena šķūnī, tu vari, gājēj, siltumā ierušināties un atcerēties visu no gala: sievietes ir pūpoli, pirmā baltā atmošanās. Bites vēl guļ, un taureņi vēl guļ. Cīruļi vēl nav dziedājuši. Baltas aprocītes, balta bante bizē, eksāmenu laikā zied ķirši. Baltu oli tev uzdāvināt, baltu anemoni, baltu cukurgraudu lauzt un tev pusi dot.

Mīlestības baltie cālēni, viņi barojas ar mūsu sirds dzeltenumu. Mīlestības siltā vista nepārtraukti perē. Balti cālēni knābā baltus putraimus no tavas plaukstas, balta puķe ezerā, balti zobi tumsā, baltas asaras uz vaiga. Logi ir silti naktīs, aizkari blāzmo. Lēni iekļiedzas naktsputns. Tavas baltās zeķes uz krēsla, un sapņos — mūsu tuvība un tauta: baltgalvīši, baltgalvīši, baltgalvīši . . .

Sievietes ir sasaluši mežāboli bēniņos, izroc tos no siena, ienes istabā un atsildi — nu tu jūti? Viņi nesmaržo, nē, viņi nesmaržo ne pēc rudens, ne aizmirstības. Bišu koki ir apsniguši. Bet iekšā dūc kamols. Ārpusē nosalst, bet vidū ir māte un siltums. Jo nākošmēnes būs jau aprīlis un pūpoli zilā vējā.

Vēl bites guļ, un cīruļi vēl nav dziedājuši.

Tu nosmej visu nost.

Ja tu smietos pie kāršu namiņiem vai pienenēs, vai citās pūkās.

Bet tu smeļies manos stūrakmeņos un malkas klučos. Es nebiju redzējis, ka smieklos var ripot tik smagas lietas.

Es nerunāju par izsmieklu. Es runāju par priecīgiem smieklu brāzieniem.

Cik es esmu savā gādīgumā rūpējies, tik viss ir smieklos aizauļojis. Zāļu tējiņas no avižu lapas un siena stirpas no pļavas tavs vējš aiznesa. Manas izžautās zeķes un pašmazgātos kreklus.

Manu nopietno āpsi tavi suņi dzen. Tavi smiekli kā takši lien alās.

Manu cepuri tavs vējš aiznesa. Tavu smieklu vējš. Kad es no rīta pamodos, aizrautas mākoņu malā, vēl plīvoja vējā manas bikšu staras. Kur lai es eju sportbiksitēs?

Tai vakarā, kad jumti dega sarkanā saulē un sarkani skursteņi pār jumtiem.

Tai vakarā es tevi saucu pāri upei.

Vējš grieza balsi šķērsām un nesa uz jūras pusi, vējš grūda sānis Daugavā.

Tai vakarā, kad tumši zaļas saņēmās cukurbietes, es tevi saucu. Vējš, sānvējš ienesa balsi kafejnīcas durvīs un šveicars to atgrūda atpakaļ — neesot vietas. (Ak, es nemaz tur negribēju tikt!)

Tai vakarā ziedēja rudbekijas.

Un kreses bij nevainīgas.

Vējš bērzu kažociņus grieza otrādi.

Tai vakarā es cīnījos ar sānvēju, ar šķērsvēju, ar krustenisko.

Viegla vītuma vēsma. To nesajūt stiprais.

Viegla vītuma vēsma. Margrietiņu sarunāšanās pa telefonu. Āboliņš tā esot uz viņu paskatījies! Māllēpene to pašu domā par suņuburkšķi.

Viegla vītuma vēsma, ziedlapu biršana naktī. It kā nejauši, tā pa vienai. Tas ir tik nemanāmi.

Jums neteiks neviens, ka tā ir. Pirmo ziedlapu nobirušo slēpj katra puķe pati, un jūs i nemanīsīt. Viņa izlīdzinās palikušās tā, it kā netrūktu nevienas. Un arī otro kritušo ziedlapiņu jūs neredzēsīt.

Tikai vīgrieze naktī ir debesis slaucījusi baltiem ziedu pušķiem. Un, naktī nogurusi, nu dienā guļ. Un viņai sabirst pie kājām zeme ziedlapās balta. Un visi to redz. Bet viņa bez kauna guļ.

Nekā, nekā vēl neredz ne ziedā, ne kātā, ne lapā, bet viegla vītuma vēsma, es jums saku, staigā pa pļavu.

Un neticēs neviens, ka tā ir. Jo stiprais to nesajūt, un vārgais neatzīsies, jo viņam tas dara sāpes.

Bet tomēr tik skaistas ir naktis, kad vīgrieze debēsī danco. Un dienā guļ nogurusi.

Vēlāk jau tas ir — tikai siens.

Grimst manī mazs kuģītis. Atkal viens nogrimst. Sirds smaga. Sirds pukst starp nogrimušiem kuģīšiem.

Tie man bija skaisti kuģi. Un vēl tagad tie ir skaisti starp krabjiem.

... šis bija pārāk pārcentīgs, vilka plostus; spēks bija deviņiem plostiem, bet kabināja vienmēr klāt vēl desmito.

... tas nogrima draugu dēļ. Draugu gaumes dēļ. Aiz kreisā borta parādījās delfīns stripainās matračkrāsas biksēs, visi gāzās uz kreiso bortu. Bet labajā pusē parādījās jūras govš izkrāsootām acīm, fenomenāls retums, un visi sametās uz labo bortu un apgāza manu kuģīti.

... šis nogrima viņas dēļ. Vai tas mans kuģītis ātrāk nemaz neejot? Es zināju, ka tas ātrāk nevar, bet gāzu kurtuvē tīru degvielu. Kurtuve uzgāja debesis un vēl tagad riņķo ap Venēru.

... un šis nogrima tāpat, pagāniska prieka pēc. Jāņu naktī es tam pielaidu uguni un tas nodega līdz ūdenim un nočūkstēja.

Tā aizgāja dzīve — kuģīšus gremdējot.

Tikai par sirdi nepadomāju. Tai ir pārsitieni. Viņai nekas nekait, tikai — laikam kāds kuģīša masts piespiedis, un tur apakšā nav neviena, kas tai varētu palīdzēt.

Pa kuģu klājiem un saloniem dzīvodams, netiku padomājis par zemūdenēm. Esmu palicis bez ātrās palīdzības.

Vienīgā cerība, ka sirdij var palīdzēt kāda sveša zemūdene.

Es nu savējās arī būvēju, bet var gadīties, ka nespēju.

Punkta serdē, kur ir tik ciets, ka nevar ne smaidīt, ne atgulties. Punkta centrā, punkta cietumā. Visu spiedienu kodolā. Palikšu vienu gadu, izturēšu un pārakmeņošos. Metalizēšos. Tēraudzila griba, gandrīz neiespējama, būs mana māte.

Tēraudzila mīlestība būs mana sieva.

Tēraudzili nežēlīga kā skalpelis.

Punkta serdē nonākt. Lielajam maza punkta serdē nonākt. Man, miljardpunktu cilvēkam, miljardus vienā punktā sablīvēt — punkta vidū, vēl blīvāk un vēl blīvāk.

Bezelpā, bezmiegā.

Dimantā.

Tāda neatmiekšķēta topi, sirds! Vienmēr, pat tad, kad nāk tavs draugs. Nedot nevienu pašu, nevienu mikroskopisku poru, kurā ielipt. Mīlestība nemīl cietus priekšmetus, cietas virsmas, cietus cilvēkus. Viņa meklē ierdeni plaisu, mazu iedobumu, kur pielipināties un pielipt. Man nav! Lā! man nav! Mīlestība mīl putuplastu un apelsīnu mizas, porainu raksturu. Nedod viņai!

Neatmiekšķēta, spīdīga maza lode krūtīs.

Kas var paciest tik blīvu punktu, neciešami blīvu un spīdošu?

Rīta pavēle. Uzvarošā rīta pavēle. Nokoncentrēties pa vienu līniju. Uzvaroši iet pa līniju.

Šodien iet pa smiltīm! Pa baltām, pa melnām, pa dzelzsbrūnām smiltīm. Nepacelt galvu uz debesīm, kas tur augšā vai velns zina kur. Šodien debesu nav un nav citas līnijas. Tikai smiltis dziedošās, stiegošās, smiltis tuksnesī degošās. Uzvaroši caur smiltīm. Pāri tuksnešiem kā dzēšlapām iet līnija. Nav neuzvaramu barhanu! Nav smilšu vētras, kas var apbērt! Apbērts vai neapbērts, pa smilšapakšu, pa smilšu virsu — līnija ir neuzvarama. Tā nav ūdens, un smilts to neizder. Tā nav uguns, un smilts to nenodzēš. Tā ir līnija no sevišķi cietas matērijas — mana gribas līnija.

Rīt — pa paeģlīša matiem. Nokaitēta lode. Putēdama caur tukšām serdēm. Čūkstēdama caur sveķu māzeriem. Smilkstēdama un zāģēdama, griezdama un griezdamās.

Parīt — kā stars cauri ciemam. No supiem nebaldīdamās līnija, ple durvīm nepārtraukdamās. Senos mūros atrod zelta naudu, mīlestības vēstules un senas proklamācijas. Redz un iet cauri sienām.

«Ej apkārt!» saka Lielais Līkails. Es eju cauri. Visas taisnes ir liekušās apkārt šim Biedēklīm. Es zinu šo sajūtu: tu tuvojies viņam, aug bailēs un piesardzība, kaut kur zem diafragmas velkoša sajūta, kņud matu saknes, ceļas mati stāvus, bet bultas smalle jau iekaucas, skaļi, no bailēm un no gribas — un nu jau vairs nav laika,

miljons dūrienu sekundē, un tu esi uzvarējis. Tu esi — cauri. Lielais Likais paliek — aiz.

Un, kad tu ej jau ar citām taisnēm, kuras bija gājušas apkārt, tu redzi, kā viņas mokās: «Nevajadzēja klausīt. Es negribēju. Bet kaut kas bija stiprāks par mani.»

Lielais Likais, šis putnu biedēklis, ir bijis stiprāks. Viņš tās izlieca, salieca, aplieca apkārt. Viņš iznīcināja taisnes, bet viņš nevar iznīcināt taisni visapkārt. Viņš nevar iznīcināt taisnes principu.

Ej taisni! To var izdarīt. Tā kā tagad ārprātīgie staigā pa gaismas stariem, tā mēs visi staigāsim. Nesalaužama un hipnotiski taisna līnija.

Nav punkta, no kā atsperties. Nav atbalsta punkta. Es esmu, bet cinis grimst. Nav no kā lēkt, nav uz ko. Nav mieta, nav sprunguļa. Nav līnijas. (Ir līganā līnija. Loka, līganā.)

Nav punkta, nav līnijas. Kāda te var būt runa par platformu, ja nav ne līnijas.

Es esmu līdz ceļiem ūdenī. Grimst atbalsta punkti.

Līdz krūtīm es esmu, līdz kaklam.

Ja es stāvu uz maza postīņa un tas netur manu svaru un lēni grimst, un ūdens smeļas mutē, vai es varu teikt, ka man ir platforma?

Bet, ja nav atbalsta punktu, varbūt ir pieturas punkti?

Zvaigznes ir pieturas punkti. Visi slīcēji ir turējušies pie zvaigznēm, un neviens nav izglābies. Zvaigznes ir ļoti tālu.

Dzimumzīmīte uz viņas vaiga, uz viņas krūtīm. O, tu vari būt greznis nieks, pakārts pie viņas dzimumzīmītes! Tas ir tas tuvais un cerīgais pieturas punkts, ja tu esi medaljons. Bet ja tu neesi tikai medaljons?!

Nolikumu, likumu punkti. Plāna punkti. Tu vari turēties pie statūtu punktiem. Tu vari rāpties uz augšu pa labi vai pa kreisi, pieturoties pie *status quo* punktiem. Tie ir stingri stāvoši statusa punkti. Daudzus tādus kā tu tie var izturēt. Simti un miljoni karājas pie tiem, un tie iztur. Bet, kad tu tausties tālāk, statūtu punktu vairs nav un tu grābsties tukšumā — augstāk ir tikai

zvaigznes. Bet starp statūtu punktiem un zvaigznēm — ir taču vēl kādi pieturas punkti? Kur ir?

Tu, drošais skursteņslauķi, tu stāvi starp statūtu punktiem, pa kuriem tu esi uzrāpies skurstenī, un starp zvaigznēm un meklē pēc pieturas punkta — kur ir?

Vai te ir galapunkts?

Vai te ir tavs galapunkts?

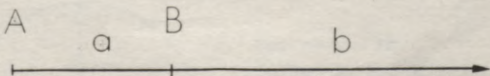
Vai tas ir visu galapunkts?

Vai tas ir Visa galapunkts?

Jo, raugi, viņi visi tur ir pieķērušies — pie pēdējā punkta — karājas kā veci banāni ķekarā, kā vecu atslēgu buntas, kas durvis pazaudējušas, — un tālāk netiek.

Vai tas ir jau galapunkts?

Šis ir tas brīdis, kad pārbauda tavu aklumu: Vai tu redzi tālāk līniju? Neredzi? Tātad tu esi nobijies. Tu žēlosies: «Liktens.» Jo LIKTENS ir nogrieznis un tu stāvi nogriežņa galā. Un tālāk tu neredzi. Bet LIKTENS turpinājums ir ENERĢIJAS NEZŪDAMĪBA.

a = LIKTENS

a + b = NEZŪDAMĪBA

B = POGU LEJĒJS = otrreizējo izejvielu pārstrādes punkts.

LIKTENS ir mazais likums. Tu esi dzīvojis pēc mazajiem likumiem — tikai pēc viena lielā NEZŪDAMĪBAS likuma paragrāfa — pēc LIKTENS paragrāfa. Šis ir tas brīdis, kad pārbauda tavu aklumu. Vai tu redzi līniju arī tālāk — tālāk par savu likteni?

Cik tālu lec zaķis mežā iekšā? Līdz vidum, pēc tam viņš lec jau laukā. Vai tā ir tikai vārdu spēle?

Tu nelielies, ka esi iedziļinājies un iedziļināsies vēl dziļāk! Neesi tik pārliccināts! Tu dziļinies pasaulē iekšā un pēkšņi — esi izracies jau otrā pusē laukā! Tu nemaz nezināji, ka biji centrā. Būtu zinājis, nebūtu tālāk racies. Dīvaini, ka centrs (pasaules centrs un jebkurš cits centrs) ir neapdzīvots. Cilvēki, aizraukušies līdz centram, izrokas tam cauri (vai aizrokas tam garām) nezinājuši. Bet svarīgi ir palikt pusē, pusceļā, pusvārdā. Svarīgi ir pusemūža darbi. Pa rādiusu iešana uz centru. Kad tu pa otru rādiusu ej no centra prom, tevi nes jau centrbēdzes spēks un tu ej jau laukā.

Dzīve = $D = 2R$

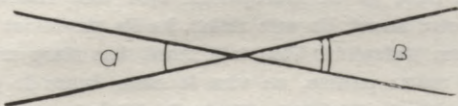
Radošā dzīve = R_1

Un tas ir centrā.

Tas ir tā: ja tu būtu pudeles draugs, un tu priecīgs uzliktu pudeli galdā. Bet tikai puse pudeles ir tava prieka. Līdz pusei tu ej pudelē iekšā, pēc tam tu ej laukā. (Ja nav otras pudeles, un — nav jau otras pudeles!) Kaut kas ir vien pudeles vidū, dzīves vidū, draudzības vidū. Tā mīlestībā, tā draudzībā, tā brīvībā. Un mēs nezinām, kur ir vidus. Tāpēc tas arī ir tik neapdzīvots. (Mēs dzīvojam gar malām.) Kad mēs esam mīlestības vidū, mums tomēr nav miera, mēs gribam tālāk un, paši nezinot, ejam no tās laukā. Un, kad mēs esam brīvības aplalmoti, mēs gribam vēl lielāku brīvību. Mēs domājam, ka centrs ir vēl priekšā, bet izrādās, tas jau ir bijis, un — mēs ejam laukā.

Kas zaķim pateiks, ka viņam mežā iekšā jālec tikai līdz pusei? Kas pateiks dzērājam, ka skaistāks par visas pudeles noreibumu ir pus pudeles noreibums? Un oratora runu uzvar pusvārda spēks. Kas pateiks?

Tie, kas krustojas taisnā leņķī, taisnā leņķī arī viens no otra aiziet. Aiziet jau jebkura taisne viena no otras, bet slīpleņķa krustojumos ir ilgāka tuvība.

α = atnākšanas leņķis

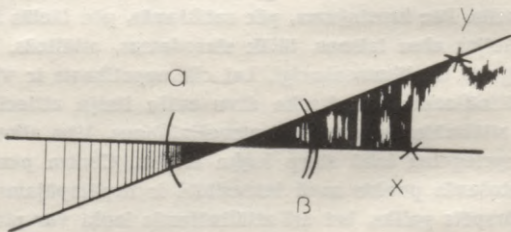
β = aiziešanas leņķis

Jo lielāks krustojuma leņķis, jo lielākai jābūt personībai, kas piepilda augošo sektoru starp leņķa malām. Bet sektors tik tiešām aug, neatkarīgi no mums, laika nosacīts. Pēc krustojuma, pēc satikšanās, pēc Lielās Kulminācijas abas taisnes, tālāk starodamas, attālinās. Neizbēgami un likumsakarīgi. Lai cik nepatīkams ir vārds «attālināšanās», tas izsaka divu mūža liniju attiecības. Bet attālināšanās nenozīmē atsvešināšanos. Viss atkarīgs no sprieguma lokā starp leņķa malām. Centra punkts, krustojšanās punkts savā intensitātē ir nepārspējams un nepārspēts paliks, bet arī attālināšanās leņķi var piepildīt. Tad atsvešināšanās nebūs. Kad mēs nācām uz Lielo Kulmināciju, tuvināšanās sektorā mūsu attiecības bija ļoti retinātas, meklējošas, jautājošas, gandrīz intuitīvas,

vārdu sakot, mēs vēl sveši bijām. Pēc Kulminācijas mēs kļuvām savējie, mani saista zināšana par tevi, tevi saista zināšana par mani, mūs abus saista kopīga mīlestība pret kādu trešo, pret vairākiem trešajiem, pret bērniem, pret lietām, pret saules likumu.

Mums ir ar ko aizpildīt sektoru starp mums. Tas kļūst lielāks un lielāks, mēs — arī! Mēs vairs netaustāmiejs viens uz otru, kā uz krustpunktu ejot, mēs zinām, kā vienam otru atrast. Un mēs zinām, ka šis aiziešanas sektors mums jāaizpilda. Visā tajā masā, kas starp mums, ir jābūt mums pašiem, un visa šī masa mums ir jāuzvar. Jāpakļauj, jāinfiltrē, jāinducē. Jāiekrašo ar sevi.

Ja mūsu atnākšanas sektorā mūsu abu krāsu intensitāte sabiezē tikai netālu no krustpunkta, tad mūsu aiziešanas sektorā krāsu intensitātei jāpaliek tik ilgi, kamēr Dzīvības Cirkulis uz vienas leņķa malas atmēra nogriezni un uzvelk mazu krustiņu (x).

Bet pat tad leņķa otra mala vēl turpinās, un tai līdzīgai vēl plūst visa leņķa intensitāte.

Ir pieņemts domāt, ka spriegums izbeidzas, kad Cirkulis uzvelk krustiņu arī uz otras leņķa malas (y). Bet tā nav. Paskatieties savas vecmāmiņas fotogrāfijā. Un jūs redzēsīt viņas acīs vectētiņu. Abi viņi ir miruši. Tad no kā mums sirds ietrīsējās?

Es varu dzīvot tikai trīsstūrī. Trīsstūrim ir raksturs. Trīsstūra raksturs man patīk labāk par četrstūra raksturu. Cilvēce vienmēr domājusi trīsstūros. Bībelē: cerība, ticība, mīlestība... Pasakā: vienam tēvam bija trīs dēli... Pameita un īstās meitas... Triumvirāts. Trīs jaunas māsas sēd rožu dārzā. (Ne jau vienā līnijā, domājams, ka trīsstūrī.) Trīs laiviņas peld pa jūru. Trīs mīklas jāatmin, trīs varoņdarbi jāizdara. Trīs lietas labas lietas. Trīs reņģes ir metiens vienā kālā. Pūķim ir trīs galvas. Berlīne—Roma—Tokija. Un trejdeviņas galvas. Skaistā un balsmīgā pasaules trīsstūru mozaīka.

Man patīk arī bezveida, bezlīniju, bezrobežu formas — dūmu kūleņi debesīs, burti uz lapas, ko ķēris lietus, plāpšana tāpat par neko. Man patīk klaiņot pa tekošām smiltīm, pa čalošanu viesībās, pa rudens dubļiem, kur pēdas pazūd. Bet vienmēr es atgriežos trīsstūrī kā mājās. Trīsstūris, jūs jau zināt, ir figūra, ko veido starp trim punktiem novilkta taisnes. Taisnību sakot, katram mums ir vairāki trīsstūri, kuros mēs dzīvojam.

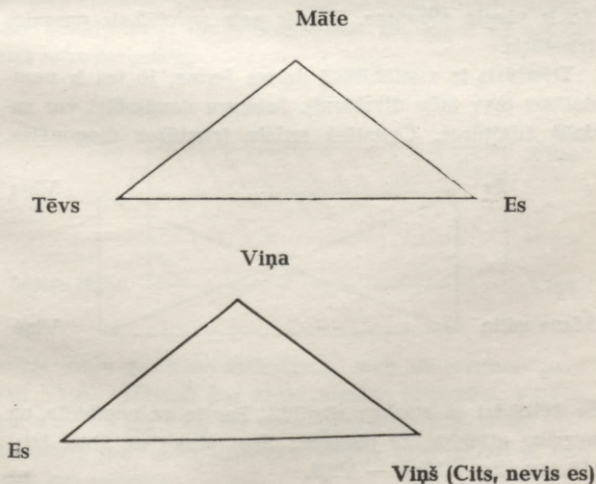
Šos trīsstūrus es apdzīvoju. Tas ir mans pienākums. Es par tiem atbildu. Es tur dzīvoju. Es pat īri maksāju viņiem visiem, kas ir manas trīsstūra sētas stabī. Maksāju ar savu cieņu, ar mīlestību, ar saviem nerviem. Protams, viņam, tam trešajam, es maksātu ar nazi līdz serdei vai ar rēcienu, kas iznīcina. Ar nicināšanu vai žulti. Bet es saprotu, ka Viņš ir likumsakarīgs. Viņam ir

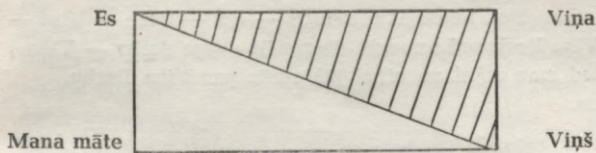
jābūt, jo, kā dancis pa trim ir no mūžiem iedzīvināts, tā mūžīga ir arī visa trīsstūru sistēma. Jo Viņam arī droši vien ir kāds trīsstūris, kura vienā stūrī Viņš mani sauc par Viņu (to citu).

Tā dzīve veidojas visa no trīsstūriem, lielās mozaīkās. (Jūs varat pamēģināt paši savus trīsstūrus uzzīmēt — cik liela ir jūsu mozaika?)

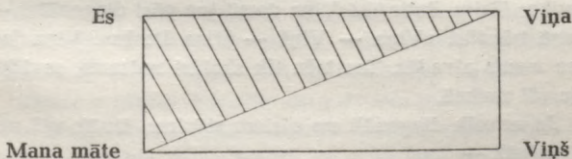
Savus stūru punktus es cenšos saprast, kādreiz mokoši, bet cenšos tomēr.

Un es domāju, es esmu pārliecināts (citādi es

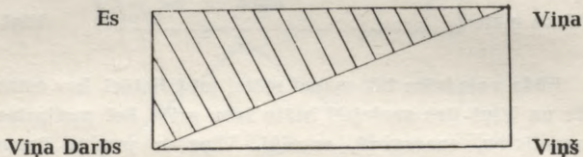

Kāda vajadzība būt manai mātei tai trīsstūrī, kur esmu Es un Viņš (tas svešais)? Māte labu grib? Bet pastiprina neuzticību, sanervozē, sarežģī. Viņa ir punkts ārpus mūsu triju attiecībām. Cilvēki dara sev un citiem ļaunu, kad, no trīsstūra bēgdami, meklē glābiņu četrstūrī. (Nepiesauc ceturto! Viss neiedomājami sarežģīsies!) Jo katram četrstūrim ir divas diagonāles. Un tagad nu arī tā otrā sāks darboties:

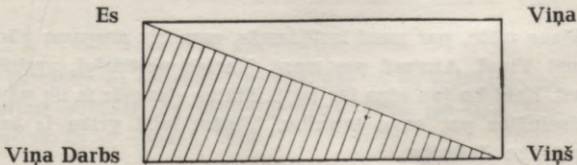
Mana māte, par mani iestādamās, man aiz muguras pārmet Viņai. Aizrunā par mani. Varbūt nejēdzīgi, varbūt asi. Kaut ko jau viņa tur runā. Mātes vienmēr ir tik pārlicinātas par savu taisnību. Viņām labā griba ir tas pats, kas taisnība.

Ļoti bieži veidojas četrstūris — «Es — Viņa — Viņš — Viņa Darbs.» Ja novelk diagonāli «Viņa darbs — Viņa», tad man atkal un atkal jāklausa par Viņa Darbu.

Ja Viņš ir dzejnieks, tad man jāpacieš, kā Viņa jūsmo par Viņa dzejoļiem. Ja Viņš ir diplomāts, tad Viņa man stāsta, ka ir cilvēki, kas pat rupjības prot pateikt eleganti. Ja Viņš ir ķirurgs, tad Viņa pati gribējusi būt ārste vai ķirurģe. Viņa Darbs atkal un atkal Viņai (un Viņa — man) atgādina, ka ir cilvēki ar noteiktu, stingru gribas līniju. Patiesībā Viņa domā jau pāri diagonālei — otrā trīsstūrī «Viņa — Viņš — Viņa Darbs». Viņa jau no manis atvadās. Tas taču tik skaidri redzams, sevišķi, ja vēl uzzīmē.

Ja novelk diagonāli no otriem stūriem, iznāk vēl ne-jēdzīgāk —

man jādomā par diviem trīsstūriem uzreiz. Viņa Darbs... Viņš ir cienījams cilvēks. Visi cienu Viņa Darbu. Es arī cienu Viņa Darbu. VĒL vairāk: es ar bijību raugos visā, ko Viņš var. Es raugos ar bijību, bet Viņa ar dievināšanu, un es nevaru saprast, kur beidzas Viņa Darba dievināšana un kur sākas Viņa dievināšana. Man jābūt saprotošam. Bet cik tālu? Vai man šis krupis jānorij? Un kurš te ir krupis un kurš kuru noris? Mokošā neziņa. Un sajūta, ka tu esi lieks. Nē, četrstūri ir nestabilas figūras.

Kad cilvēki saka «Vajag noskaidrot attiecības», tad tas nozīmē, ka četrstūri, piecstūri vai astoņstūri viņi meklē trīsstūri. Vajag visu noreducēt uz trīsstūri, tas ir visvienkāršākais rīcības laukums, tik vienkāršs kā dueļa laukums mirkli pirms liktenīgās lodes, kad paliek tikai trīs punkti: Es — Viņš — Mans sekundants.

(Viņa sekundants šai mirklī nefigurē, tas ir svešs cilvēks.) Mans sekundants ir pēdējais dzīvais draugs šai brīdī, viņš ir reizē Dzīvības un reizē Nāves Liecinieks. Trīsstūris ir visvienkāršākā dzīvotspējīgā figūra.

Līnija ir ideāla attiecība starp diviem punktiem, bet tā nav reāli dzīvotspējīga bez trešā punkta ārpus tās. Cilvēku attiecībās līnija pastāv tikai kā daļa no kādas figūras. Līnija ir laimes posmiņš, bet agrāk vai vēlāk tā meklē trešo punktu, lai veidotu trīsstūri.

Un es varu dzīvot tikai trīsstūrī. Kad es apmaldīšos daudzstūru ornamentos, ilūziju mežģīnēs, reminiscenču putās, kad es sliktu zemapziņas bezgalībā, — nesviediet man glābšanas riņķi, pasviediet man glābšanas trīsstūri!

Skrūvatslēga pārsita cilvēkam galvu, tātad nebija savā vietā. Nagla ieberza papēdī tulznu, tātad nebija savā vietā. Muļķis respektabli ģērbās, tātad nebija savā vietā. Nevajag pāraudzināt. Neviens nav pāraudzināms. Bet ikviens būtu noliekams savā vietā. Tikai — nav kas noliek. Un cilvēki meklē paši savu laimīgo vietu.

Viņi dara tā: iet pa pasauli un skatās, vai nebūs uzrakstīts «Te ir Jāņa Kalnozola vieta». Bet nav tā rakstīts ne uz kalniem, ne stumbriem, ne jāntārpiņiem.

Laimīgais maksķerē savā ezeriņā un izvelk sava ezera vislielāko zivi. Citos ezeros esot vēl lielākas zivis, un, kad izvelk tās lielās, tad izrādās, ka vēl citos ezeros esot vēl lielākas. Tā aiz ezera ezeru meklē, un tā meklē — nelaimīgie. Jo viņi meklē telpā, ne laikā. Citiem sēnes nesaskābst un gurķiņiem nav piegāršas. Ja es varētu sālit gurķus viņu ballā!

Ballā, mājā, makā, kolhozā, fabrikā.

Saka: tur es biju laimīgs.

It kā laime būtu telpā!

Bet laime ir laiks.

Piemēram, mēs abi plaujam vienā plavā. Tu brīnies: «Kur tu vienmēr dabū tik labas izkaptis! Un tik ērtus izkaptkātus! Aizlieni man savu izkapti!»

Izkapti es tev varu aizlienēt. Savu vālu es tev varu aizlienēt, savu plavu, bet es tev nevaru aizlienēt, kā man birst rasa uz kājām skanēdama, kā dzied izkaptis

ziedēdama. Laika priekam ir maz vārdu. Varbūt to izteic vistuvāk tie vārdi ar izskaņu -šana: saules kāpšana, rasas krišana, sanēšana un vizēšana, izkopts šņākšana, putnu vīterošana.

Laime ir laiks. Piepildīts laiks. Laime ir skaņām, krāsām un smaržām piepildīts laiks.

Tu saki: citiem ir skaistas sievas un skaisti bērni, labs darbs un saskanīga dzīve, tikai manam galdam ir trīs kājas un suns guļ pagaldē neķemmēts.

Es tev varu aizdot savu galdu, bet vai tu jutīsi, ka galdam ir savs laimes laiks, mielasta laiks, kad mēs visi ap to sēžam un baudām, mēs pelnījušie?

Es varu izķemmēt tavu suni, bet pēc tam, kad viņš nāks un ostīs manas kurpes un ēdīs no manas rokas, tas būs mans laiks, mans prieks, vairs ne tavējais.

Es varu tev aizdot savu māju. Bet vai tu dzirdēsi agros rītos dūmu rūkšanu manā skurstenī?

Mana meitene ir mans laiks, mana sieva ir mans laiks, mani bērni ir manš laiks.

Kāpēc mēs esam tik laimīgi atcerēties? Ko tad mēs pirmkārt atceramies — telpu vai laiku? «Bērnu dienas» — mēs sakām. «Tās jaukās stundas» — mēs sakām. «Skaista bij jaunība» — mēs sakām. Un tas ir laiks.

Mēs vēlam «laimīgas dienas». Mēs dziedam «daudz baltu dieniņu, Laimiņa, dodī». Nesaka taču «bērniem laimīgu māju» vai «bērniem laimīgu automašīnu».

Laimīgu rītdienu, nevis «laimīgu bezmaksas sabiedrisko transportu».

Arī šodien, pašlaik, katru dienu vispirms mēs sakām: «labrīt!» «Labu rītu!», nevis «labu laimi!», «labu zemi!» vai «labu jūdzi!».

Nevis «ar-labu-gultu!», bet «ar labu nakti!».

Arī cilvēku tieksme kļūt neredzamiem un darīt brīnumu darbus ir saistīta ar laika jēdzienu. Kļūt neredzamiem, tas ir — pārsniegt visus ātrumus un pārvērsties gaismā. Bet aiz gaismas ātruma robežas sākas mums vēl pavisam neapjaustas laika likumības. Varbūt mēs tur kļūstam atkal jauni, varbūt. Katrā ziņā tie ir brīnumi. Ak, ja es kļūtu neredzams, — es darītu brīnumu darbus!

Tie ir tie retie, kas saprot laimi laikā.

Laimīgs es piedzimu. Tad nāca laimīgais mātes piena laiks. Laimīgs bija laiks, kad es mācījos runāt.

Mīlestība ir laimīga, vienalga, kur tā bijusi: rozēs vai pelnos.

Mīlestība neapšaubāmi ir laiks: pirmā, visas pārējās, līdz pēdējai. Un audzināšana ir laiks, kad tu ieraugi sevi laikā — visā šajā nebeidzamībā. Tad nāca Jānīša laiks un Pēteriša laiks manā dzīvē, un Ilzītes laiks un beidzās ar pastariša laiku. Tas viss bija lielas atbildības laiks, rūpju laiks. Nakts laikā skrēja māte pie ārsta, Jānis bija slims, un vajadzēja paspēt laikā.

Savā laikā atnāca mazbērni, un tā bija atkal laime. Man laime rādās tikai laikā.

Laiks ir kustības skaitlis, un laime ir savas kustības izjūta.

Laime ir mana augtgribēšana un augtīcīnīšana.

Revolūcija ir ne tikai Francijā un Krievijā, bet arī liela kultūras cīņiņu nebeidzamība.

Es esmu atmiņa ar nojautu. Es esmu mednieks nevis telpā, bet laikā.

Muša daudzās logā, bet bite skrien uz skreju.

Es, putukrējumā izniekotais, tev to saku — skaties, kā kalts cērt šķiedru!

Es, sadrupušais cepums, saku — skaties, kā āmurs naglu dzen!

Skaties, kā teikuma priekšmets grupē vārdus ap sevi. Papildinātājs papildina, un izteicējs izteic. Apstākļi palīdz. Un, kad nav ne kas palīdz, ne papildina, teikuma priekšmets veido teikumu viens pats.

Izturība.

Saturība.

Noturība.

Uztvere.

Aptvere.

Satvars.

Vilkme. (Kamīns skābekļa vējā rūc.)

Karogs. (Saspringts brāzmā vēlreiz.)

Tā kā gulbis uz ziemeļiem, tā kā zutis uz Karaību jūru, kā uz zibens novadu zibens, vēlreiz un vēlreiz tā.

Tas ir lielākais kuģis, kāds man vispār ir. Lielāku es tev nevaru uzdāvināt. Šis ir tā istā štimja pilns. Redzi, kā viņš griež? Griež jūru uz pusēm. Tādu kuģi ir vērts turēt vannas istabā. Tad no rītiem labāk gribas muti mazgāt.

Maldīgi domāt, ka kuģi peld tikai jūrās un ūdeņos.

Pavasaros kuģi peld pa ceriņiem. Zilos vakaros ātrumā pilnā, un plīsdami apgāž mūs ceriņu vilņi — mūs, ma-ziņos.

Ar kuģi pa rudziem Jāņu laikā, vēja laikā, un rudzi bangojas. Bēg rudzupuķes kā mazas zivis. Put vārpu putas.

Es zinu, ka jums sēkļu bail. Jūs neticat, ka var braukt pa birtalām un vēriem. Bet paskaties uz bērziem vējā, kā tie skrien! Un kā enkuri trīc! Un aurē, un smilkst ķēdes. Un noraujas kuģi no enkuriem! Un aizskrien pa plaukstošiem bērziem. Un viņu sāni ir zaļi kā salātu sula. Un visa dzīve ir zaļa sula, kas šķīst gar kuģu sāniem! Un dzenskrūves smaržo pēc piparmētrām. Ahoi!

Sveika nāve, tu lielā brīnumsvecīte!

Viss sadeg. Sadeg mana vecmāmiņa, sadeg viņas ģeorgīnes.

Es skrienu pa vagu, aiz lakstiem, no vagas vilkdams burkānus. Es esmu mazs puika. Es zogu burkānus, bet, pirms es tos paspēju aiznest pāri žogam, sadeg mani burkāni kā brīnumsvecītes.

Es te sēžu savā istabā. Un viss ap mani sadeg dzirkstelodams. Tava fotogrāfija deg mirdzēdama. No viena gala deg lineāls, un centimetri nobirst ar pelniem. Telefona klausule deg kā brīnumsvecīte, tik īsa ir mūsu saruna. Es saku «paldies» un «sveiki», un vārdi sadeg mirdzēdami.

Kas ir šī par Saulgriežu nakti, ka visa istaba laistās dzirkstelēs? Viss, ko es te dārgu esmu sakrājis un savācis, viss sadeg mirdzēdams. Ko tas varētu nozīmēt? Vai es tagad kļūšu nabags un iešu diedelēt? Bet istaba ir gaismas pilna, un pats es esmu gaismas pilns, un laikam tur iekšā arī sirds sadeg mirdzēdama.

Es gribu vēl kaut ko teikt, bet viss, ko es saku, sadeg kā brīnumsvecīte. Un šis ir pēdējais teikums — «Sirds sadeg mirdzēdama».

Krīti, kamēr tu vēl spīdi! Vēlāk vairs neticēs, ka tu esi bijusi zvaigzne.

Aizej pirms nodzisusi.

Cik daudz spīdekļu debesīs nodziest noliktā laikā un tos i neievēro. Bet pie krītošas zvaigznes piesauc laimi, pie krītošas zvaigznes . . .

Aizej, zvaigzne, laikā!

Tavs laiks, zvaigzne, ir — pirms laika.

Tas ir krītošas zvaigznes laiks.

Nenokavē!

Saskandini, atstāj kristāla skaņu gaisā un aizej.

Katrai dienai ir uzliesmojums. Ja tu visu dienu esi gājis un neesi to redzējis, tad gaidi. Nemirkšķini acis. Varbūt tas notiek tai brīdī, kad tavas acis aizmirkšķinās.

No rīta bija rasa zālē. Bet neatmirdzēja saule, un pi-liens bija sarkani pelēks, roze nerunāja. Nākošā rītā bija saule un bija rasa, bet nebija rozes, tā bija jau pārzie-dējusi.

Vienmēr jābūt trijskanim. Nepietiek ar puķi un mani, ir jābūt vēl saulei. Nepietiek ar mani un bērzu, ir jābūt vēl vējam vai strazdam, vai sarmai bērzos.

Naktī smaržoja matiolas, bet man bija iesnas.

Man bija kamīns un malka, bet nebija sērkokciņu.

Man bija pulkstenis, kas tikšķēja, bet nebija rādītāju.

Diena ir tumsa, kurā jāuzliesmo rādītājam.

Akmenim, kuru mēs metam gar ūdens virsu, pirms tas nogrimst, ir jāpalecas. Šovakar tas nogrima nepa-lēcies.

It kā kāds jau būtu bijis šai dārzā un visu nolasījis.

Ja diena nav uzliesmojusi, es vakarā nevaru aizmigt.

Pēc tādas neredzīgas dienas, es, visas cerības zaudējis, sēdēju pie televizora. Citā zemē, mazā Čehoslovākijas kūrorta pilsētiņā. Ap pulksten vienpadsmitiem vakarā dziedāja minnezingeri. Viņi dziedāja starp kalliem ko-kiem rudens miglā. Viņi bija jauni, gāja pa rudens ceļiem, dziedāja pie kūtim un puķu dobēs, viņi dziedāja pie alus putām un sadziedājās ar mazām zivtiņām. Viņi

bija priecīgi un skumji kā viņu tauta un kā tas katram cilvēkam pienākas. No pulksteņa izšāvās ūdens un nodzēsa laiku. Un zeme lēnām šūpojās ar Prāgu, Bausku un Valdemārpili.

Es metu akmeni gar ūdensvirsu, un tas palēcās atkal un atkal un negribēja nogrimt.

Bija pāri vienpadsmitiem.

Diena bija paspējusi uzliesmot.

* * *

— Tu neesi bullis, tu esi burbulis.

— Jā, es esmu burbulis. Ne es vaislai nolemts, ne man riņķis nāsīs. Man burbuļa dzīve, es piedzimu salmiņa galā, vēja nests un saules krāsots. Un, kad es ieskriešu pazares zarā vai galotnes zarā un pārplīsīšu, un izlaidīšu savu burbuļa dvēseli, neviens nevarēs pateikt, kas es biju — forma vai saturs?

Teiks: burbulim nav savas formas. Teiks: burbulim satūra nav. Teiks: burbulis ir tikai forma.

Un mūžīgi tā: kad piens nāk pāri, kad alus izsit spundi. Kas tur tas sakultais ārdās — forma vai saturs?

Jūs nekā par mums nezināt — tur iekšā, apakšā, zemē, magmā.

Vezuva rīkle jau arī bija tikai salmiņa gals, un Zeme izpūta burbuli un Pompeja pārvērtās pelnos.

Tie nav draudi. Es tikai gribēju teikt, ka bulļi nevienam pilsētu nav sagrāvuši.

Un ne jau tikai no bulļiem dzimst. Afrodīte piedzima no burbuļiem.

Nē, es neesmu jūsējais. Es esmu savējais. Jūs gribat mani piesavināties. Jūs gribat, lai jums kalpo. Lai kalpo jūsu aplausiem, lai kalpo jūsu domāšanai, jūsu jušanai. Lai es apliecinu jūsu pareizību un tai kalpoju. Lai es apliecinu, ka es tāpat domāju kā jūs.

Bet es tā nedomāju. Es nedomāju tā kā jūs. Ja jūs reizēm domājat tā kā es un ja es reizēm domāju tā kā jūs, tad tā ir sakritība, laba sakritība un mēs savu tuvību varam apliecināt kopējos aplausos.

Tas ir dvēseju kontrapunkts. Bite ziedā. Bet bite ziedā vāc medu, viņa nedomā par zieda apputekšņošanu. Un tomēr apputekšņo. Tas ir bites un zieda kontrapunkts.

Ugunskurs nedeg, lai rādītu gaismu. Ugunskurs pašsadedeg, pašmērķīgi sadedeg. Un tomēr rāda gaismu. Tas ir ugunscura un gaismas izslāpušo kontrapunkts. Saulei katra stara galā ir pa kontrapunktam. Saules un ādas kontrapunkts ir iedegums. Saules radiācijas un sirds nervu kontrapunkts ir — infarkts. Bet jūs taču neteiksit, ka saule spīd tāpēc, lai būtu hlorofils, iedegums un infarkts. Saule spīd sadedgdama. Saule ir uguns. Var piesavināties uguni, uguns var piederēt, uguns ir telpa. Bet nevar piesavināties sadedgšanu. Sadedgšana ir laiks.

Var piesavināties ziedu, var likt ziedam kalpot. Bet nevar piesavināties ziedēšanu.

Var piesavināties cilvēku. Bet nevar piesavināt viņa smiešanos, raudāšanu, dziedāšanu.

Var iegūt upi, bet nevar iegūt viņas čalošanu, burbuļošanu. Jūs nopērkat krastus un ūdeni, akmeņus un smiltis, klintis un siekstas. Jūs varat veļt savus akmeņus un siekstas, pārvietot krāces un kritumus, bet putu raksts un virpuļu raksts nav jums izdibināms. Un kurā mirklī burbulis ievizēsies, jūs to nezināsit. Upe pieder pati sev.

Arī puķes ziedēšana jums nepieder. Arī ērģeļu dūkšana jums nepieder.

Arī dzejošana jums nepieder. Jums pieder dzejoļi, tie, kurus jūs pieņemat. Vai jūs gribat itin visus?

Tam, kam pieder bišu strops, tam vēl nepieder bišu sanēšana.

Dziedāšana ir laiks, un sadegšana ir laiks. Bet laiks nevienam nepieder.

Jūs varat teikt: «Bet šis ir mūsu laiks, šis laiks mums pieder.»

Nē, tikai telpa šajā laikā. Un arī — tikai daļa telpas, tā, ko jūs saprotat. Jums pieder tiesības pārveidot telpu šajā laikā. Pārgrūstīt mēbeles, iekārtot jaunas. Mainīt dekorācijas. Radīt vērtības, celt aizsprostus upē, selekcionēt jaunas puķes. Jums pieder dažas stundas svešā pilsētā. Jūs varat šajā laikā nopirkt suvenīrus. Tie jums piederēs. Nopirkt mantas, pat biļeti uz koncertu. Un, kad jūs brauksit prom, ar jums būs jūsu mantas, jūsu suvenīri un biļetes, izlietoti papīriņi. Jo dziesmas skanēšana un ilgošanās jums nepiederēja un nepiederēs. Pilsētas rūkoņa un šalkoņa jums nepiederēja un nepiederēs. Šalkoņa un rūkoņa, cerības un ilgošanās ir —

laiks, ko nevar plesavināties. Tas nevienam nepieder.
Jums bija tikai tiesības to dzirdēt, tajā piedalīties. Un,
ja jums bija spēks, jūs varējāt kāpināt laika intensitāti.
Tas arī viss.

Sveika, kļava! Parunāsimies par dzīvi. Kad tu skrieni pavasarī tāda zeltaini zaļa ziedēdama un visi putni noskatās, vai tu nekad nenicini citus kokus? Vai tev ir blats pie dieva tēva, ka tu vari dabūt tādus gaišzaļus krimplenus?

Sveiks, mērkaķi! Kā ar šūpošanos? Ar mēdišanos? Tu proti atkal kādu jaunu mēdekli! Nē? Tad spļausimies! Kāda tev platā, bieza lūpa, tu jau aizspļausi tālāk par mani. Labi, sēdisimies uz tā zara un spļausim begemotam ausī. Tu saplūc labu kušķi zaķskābeņu, lai atdalās siekalas! Nū, pagremo žokļos un papļurini! Bračīņ, kādas tev feinas siekalas! Nu, sāksim!

Sveika, vārna! Tu esi grafiķe, vai ne? Uztaisi man grāmatzīmi! Tu esi ziemas putns, un ziema ir šaha spēle. Lec baltais zaķis, skrien melnais laidnis. Ūdentorņi ir apsniguši, bandinieks ar divriteni izvadā pastu. Dāmām ir sintētiskie kažoki, karalim ir išiass, tas var pavilkties tikai pa vienu lauciņu — līdz ciema feldšerim.

Vārna, uztaisi man grāmatzīmi! Visu šo lielo pasaules šaha galdu mazu maziņu, lai es varu to ielīmēt grāmatā.

— Nu, kā, vecīt? — Tā nekas. — Var iztikt, vai ne? — Apmēram. — Nu/un citādi? — Visādi gadās. — Tā gan ir. — Nu ja. — Vispār, nav jau diez kas... Ko nu par to... Nē, nu tā jau nav... Bet tomēr zini, — ja man tev jāsaka... Nu, rullē, rullē! Nu labi... Nu ja...

Sveiks, stārķi! Vajag iemiesot. Tā ir tava darišana, tu saprati? Vajag Jāni iemiesot. Ko viņš kļūst apkārt kā gribēšana, kā paviršs sakars. Jāni un Ilzi vajag iemiesot. Abus vajag iemiesot. Un viņos vajag ieviest ideju atkal par Jāni un Ilzi. Stārķi, vai tev neliekas, ka šī zeme ir kā novadējies tāpiņš, kā šampanietis bez korķa?

Vajag ieviest. Mēs esam pārāk daudz ieviesojuši. Tagad vajag ieviest Ilzi un Jāni. Vajag ieviest ražošanā, tu saprati?

Ar krokodilu nav ko jokot, un taureņus nav ko aicināt mālus mīcīt. Doma koncertzālē tu taču neiesi spēlēt uz ķemmītēm, bet aģitvilciena vagonā ērģeles nevar dabūt iekšā. Cūku pūslis ar zirņiem rūc kaķim pie astes, bet Pērkons rūc debesīs. Tāpēc es saku: ir jāprot valodas.

Bērniņ, neēd, kad dziesmu dzied! Bērniņ, nekad neēd, kad dziesmu dzied, bērniņ mans! Tur dziesmā maza dvēselīte lūdzas, varbūt viņa ir izsalkusi šai brīdī. Bērniņ, neēd, kad dziesmu dzied.

Bērniņ, nedzer, kad dziesmu dzied. Tur vālodze dzied, lūdzas lietu, nabago rasu no lapām. Tur vālodze lūdzas, neēdusi dzied, nedzērusi.

Bērniņ, mēs esam ēdēju tauta, bet noliec karoti bļodīnā, kad dziesmu dzied, bērniņ mans. Neskaties, bērniņ, ka tas onkulis ēd, no viņa nemācies. Viņš ir apēdis visas savas dziesmas, viņš neatšķir dziesmas no salātiem.

Vienas ir durvis karotei un dziesmai. Vai karote apstājas mutes priekšā, kad dziesma nāk dziedādama? Bērniņ, paņem karoti pie rokas un paved malā, palaid dziesmu pirmo, bērniņ mans . . .

Paņemiet mani jūs savā vidū, jūs puķes dārzā! Noslēpiet mani savā vidū, jūs, skaistās, mani neskaisto. Ļaujiet man gadiem ilgi augt jūsu vidū neievērotam. Varbūt es sāku elpot līdzīgi jūsu elpai.

Varbūt es sāku domāt līdzī jūsu domas. Visu mūžu es nezināju, ka mana galva ir zieds.

Paņemiet mani jūs savā vidū, jūs naži starp nažiem! Naglas starp naglām, dzirksteles starp dzirkstelēm, šķēres starp šķērēm. Ļaujiet man vērot asmeņu gājienu aso — no slepkavu dunčiem līdz skalpeļiem ķirurgu rokās. Cilvēki ļoti baidās par savu ādu. Paņemiet jūs mani savā vidū, jūs naži starp nažiem!

Noglāsti man galvu, krizantēma. Zini, cilvēki ir lieli un aizmirst to darīt. Plecus un krūtis, un daudz ko vēl skaistu viņi glāsta. Noglāsti man galvu, krizantēma!

Smejies, lauvmutīte, man patīk, kā tu smeļies. Glītie un skaistie nekad tā nesmejas. Glītie un skaistie smejas ar pusmutīti, ar puspurniņu, ar ceturtdaļdvēselīti.

Dadži viens otru mīl — brīnumaini. Brīnumaini — kā dadzis noliek galvu uz dadža pleca. Divi adatāinie, divi dzeloņainie, un jūs vēl runājat par atsvešināšanos!

Atver acis, neaizmirstule! Ļaudis runā, tu esot sentimentāla. Kāds sensenos laikos tevi ir apšņukstējis, bet viņš nu ir prom, un tu būsi mana puķe!

Tevis ir tāds ļoti, ļoti skaists vārds. Gandrīz kā dzīve stiprs: Neaizmirstule.

* * *

Klausieties: tāda ir tiecība.

Kā es tiktāl esmu noticis, es vairs neatceros. Mēs līdām cauri zemei. Divi. Un priekšā bija akmens. Man galvā kaut kas ierūcās kā urbis, un es vairs neatceros, vai es izurbos cauri vai apdrāzos apkārt. Viņš mazliet atpalika.

Mums nelaimējās. Mēs izlīdām zem ūdens — diķa dūņās. Es nerunāju ne ar vienu gliemezi. Pirmkārt, no viņiem mēnešiem nevar atbildi sagaidīt. Otrkārt, es zināju, ka viņi rādīs savu ceļu.

Karūsas bija spoža zelta, un viņš palika pie karūsām.

Kad es izlīdu virs ūdens, vējš lieca niedres. Vējš tās gāza plakeniski, šalkdamas tās liecās un šalkdamas cēlās atpakaļ. Man bija grūtāk kā niedrēm, niedres bija ceros, es biju viens. Es nebiju ne drāts, ne kārklis, vējš mani gāza un svilpa kā nazis. Un pats es svilpu kā pātaga gaisā. No dūsmām pretī un pretī.

Vējš draudēja, lika sirpi pie rikles.

Pusdienlaikā ūdens pieklusa. Spāres mirkšķināja lielām krāsainām acīm, un uzziedēja ūdensrozes. Te varēja dzīvot. Pļavā staigāja balts stārķis, un smaržoja kalmes. Te varēja palikt. Bet vakarā gulēja migla pār diķiem.

Gulēja kā balta strēmele pāri un līdz niedrēm nenolaidās. Es nezināju, ka no rīta tā atkal pazudīs. Te apakšā bija labi, smaržoja un ziedēja, bet nakts kaut kur sarunājās ar naktsputniem, mani uztrauca slepenas skaņas, tās nāca no augšas, bet migla gulēja pāri — es te nevarēju palikt.

Kad es izlīdu virs miglas, es iegaudojos kā vilks. Manī iesāpējās visa nakts bagātība: ar zvaigznēm un priēžu galotnēm. Mēness bija balts un stiprs kā tēvs, tumsa bija viegla un samtaina kā māte. Un viņiem dzima zvaigznes — tumsas bērni. Es redzēju, kā tās dzimst un attālinās, un aiziet nez uz kurieni.

Es līdu kā puķuzirnis debesīs. Es gāju naktīs, bet dienā atpūtos. Dienā debesis ir tukšas, ja neskaita pāris mākoņu, kuri arī kāpa augšup, bet vējš tos aizrāva sānis un aiznesa apkārt zemei. Tur tie griežas. Es gribēju augstāk un tiku.

Es tiku.

Es vēl tagad tieku.

Un mēness ir tikai lampiņa virs aģitpunkta durvīm. Bet saule ir neuzplaukusi puķu sēkla. Visa debess ir pilna puķu sēklām, tās lido, un tām nav kur nokrist.

Es spraucos augstāk. Nav vēl mana lapu laika. Es esmu sauciēna asns.

Smaržu sprinteris tumsā.

Cietumnieks, kas lien caur sadalītas gaismas režģiem.

Čūskumēles zibeklis.

Tā es jūtu saucienu.

Man saka: tā ir tikai tiecība. Tā nav mērķtiecība. Tev nav nobeigtības. Varbūt, bet varbūt, ka nē. Varbūt man vienkārši nav tuvā mērķa. Varbūt to nesauc par mērķtiecību tikai tāpēc, ka mērķis ir ļoti, ļoti tālu.

Strēlnieks šāva debesīs.

Jūs domājat — bezmērķīgi.

SATURS

«Pirmais sāk burbuļot putns aiz loga»	5
«Miesa ir žanra apzīmējums»	7
«Reizēm man liekas»	9
«Es nogatavojos tikai klātbūtnē»	10
«Zivs pūst no galvas»	12
«Lēksim bedrē, lēksim bedrē!»	14
«Un atkal krit zvaigzne»	16
«Pārējās vārda īpašības mani neinteresē»	18
«Es atkal atklāju shēmas»	21
«Ar rāmjiem ir tā»	23
«Mēs tikai pieskāramies»	27
«Paglaudīt galvu»	28
«Tilta sajūta»	29
«Vienmēr zābaki bijuši par maziem»	31
«Tie, kas mani radīja»	33
«Tā samaitāts ar darbu»	35
«Izdzina no manis ēzeli»	38
«Man tie ir dāvināti»	39
«Strādāts tika saspringti»	41
«O, ielāpainais veci!»	44
«Ir viens vārds»	46
«Sirds. Draugs. Sirds draugs»	48
«Pa vīrsu, pa vīrsu»	53
«Mēs neejam uz nāvi»	54
«Gana man visu pasauli mācīt»	55
«Mana māte saka»	58
«Kuru dziesmu izdziedāju»	60

«Strauja, strauja upe tecēj»	63
«Nedriktēju pāri jāti»	64
«Ko tad jūs tā neatdotaties?»	66
«Ar naktstauriņiem ieskrien mīlestība logā»	68
«O, Juta!»	69
«Tu esi kā sērkokociņu kastīte tumsā»	70
«Sieviete ir smaržojošs siens»	73
«Tu nosmej visu nost»	74
«Tai vakarā, kad jumti dega»	75
«Viegla vītuma vēsma»	76
Grimst manī mazs kuģītis	77
«Punkta serdē, kur ir tik ciets»	79
«Rīta pavēle»	80
«Nav punkta»	82
«Cik tālu lec zaķis mežā iekšā?»	85
«Tie, kas krustojas taisnā leņķī»	87
«Es varu dzīvot tikai trīsstūrī»	90
«Skrūvatslēga pārsita cilvēkam galvu»	96
«Muša daudzās logā»	100
«Tas ir lielākais kuģis»	101
«Sveika, nāve, tu lielā brīnumsvecītē!»	102
«Kriti, kamēr tu vēl spīdi!»	103
«Katrai dienai ir uzliesmojums»	104
«Tu neesi bullis»	106
«Nē, es neesmu jūsējais»	107
«Sveika, kļava!»	110
«Bērniņ, neēd, kad dziesmu dzied»	112
«Paņemiet mani jūs savā vidū»	113
«Klausieties, tāda ir tiecība»	114

Имант Янович Зиедонис

ЭПИФАНИИ

2-я книга

Издательство «Лиесма»

Рига 1974

На латышском языке

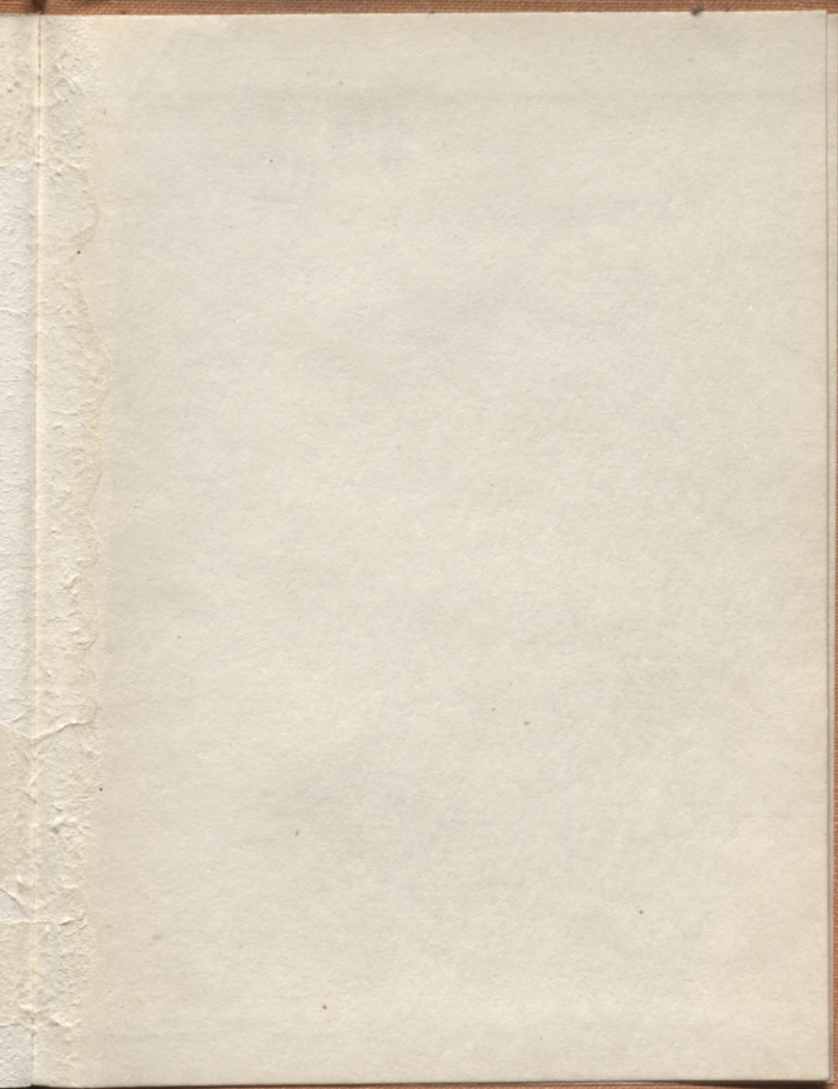
Художник Карлис Гольдманис

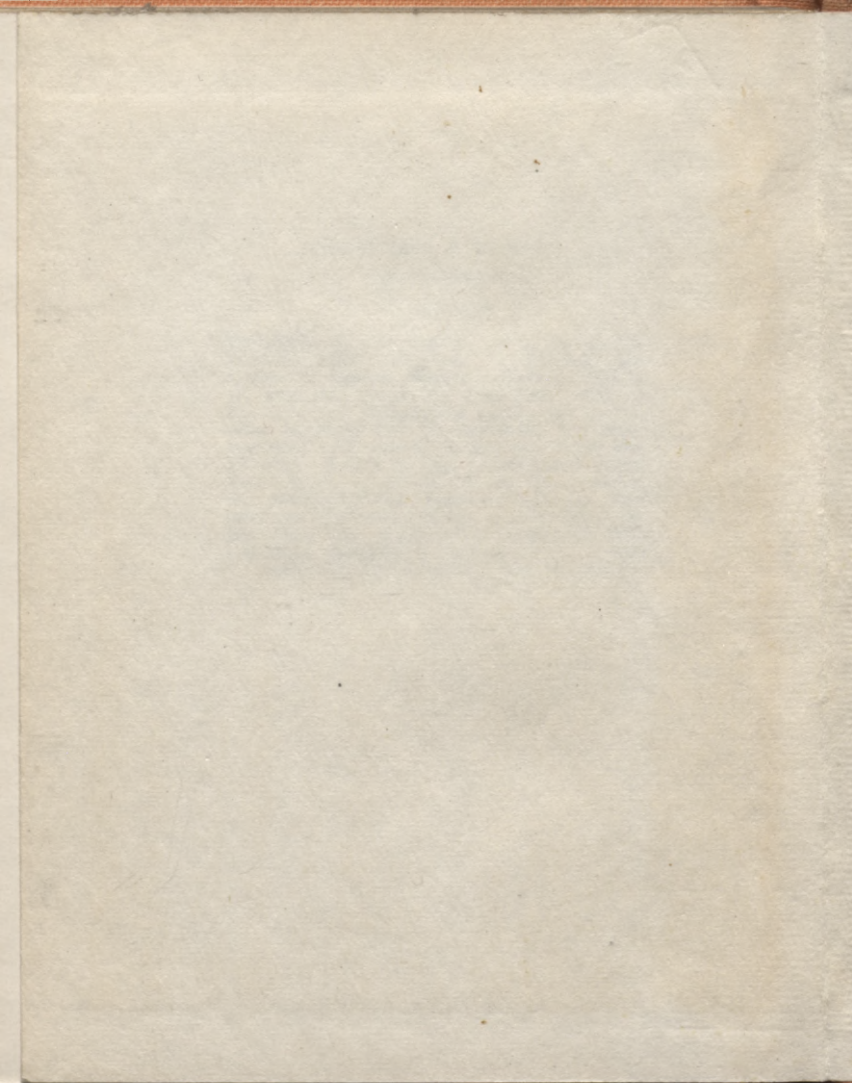
Imants Jāņa d. Ziedonis

EPIFĀNIJAS

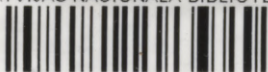
2. grāmata

Redaktore Z. Līce. Māksl. redaktors A. Gāleviuss. Tehn. redaktore D. Reigase. Korektore I. Kopiņa. Nodota salikšanai 1974. g. 16. augustā. Parakstīta iespiešanai 1974. g. 21. novembrī. Dobspiedes papīrs 100 g, formāts 60×90/32. 3,94 fiz. iespiedl.; 3,94 uzsk. iespiedl.; 3,33 izdevn. l. Metiens 33 000 eks. JT 05587. Maksā 30 kap. Izdevniecība «Liesma» Rīgā, Padomju bulv. 24. Izdevn. Nr. 603/26887-Do934. Iespiesta Latvijas PSR Ministru Padomes Valsts izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības lietu komitejas tipogrāfijā «Cīņa» Rīgā, Blaumaņa ielā 38/40. Pasūt. Nr. 2670-D.

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309013172

030